ССР Давлат китоб палатаси

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

Ижтимоий-сиёсий шаҳар газетаси

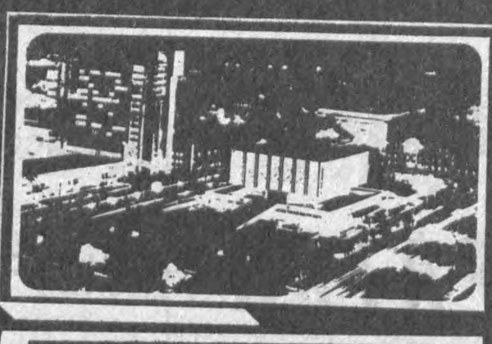

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган

№64 (8.262) ◆ 1993 йил 12 апрель, душанба ◆ Нархи 5 сўм

* *Бозор иқтисодиёти ва ҳаёт*

ҚИЙИНЧИЛИКЛАРГА ҚАРАМАЙ

БОЗОР муносабатларига ўтилаётган ҳозирги пайтда пойтахт корхона ва бирлашмаларида иш суръатлари қандай? Жойларда халқ хўжалиги учун керак бўлган маҳсулотлар етарлича ишлаб чиқарилаяптими ёки йўқми? Биз бунга жавоб топиш ниятида шаҳримизнинг, қолаверса республикамизнинг энг йирик саноат корхоналаридан бири бўлган Тошкент қишлоқ хўжалиги машинасозлиги ишлаб чиқариш бирлашмасида бўлдик.

КОРХОНА ишчи ва хизматчилари охирги ойдаги қишлоқ хўжалиги машиналари бўйича режаларини 100 фоизга бажаришган. Бундан ташқари корхонада 180 миллион сўмлик эҳтиёт қисмлар ҳамда 16 миллион сўмлик халқ истеъмол буюмлари ишлаб чиқарилди.

Бир қараганда бирлашмада иш силлиқ кетаётгандай кўринади. Бироқ, бу масалага иккинчи томондан қаралса, корхонада муаммолар етарли. Масалан, ҳозир корхона ҳудудининг ҳамма бўш жойлари тайёр пахта териш машиналари билан лиқ тўла. Хўш, нимага улар ўз вақтида сотилмаяпти? Биринчидан, бу машиналарнинг нархи жуда баланд. Шунинг учун республикамиздаги кўплаб деҳқон хўжаликлари уни сотиб олиш қурбига эга эмас. Корхона эса машиналар нархини туширолмайди. Нега деганда уларни йиғиш учун ишлатилган хом ашё баланд нархларда харид қилинган. Иккинчидан, ана шу машиналарни пахта теришдан бошқа қишлоқ хўжалик ишларини бажариш учун ихтисослаштириш деҳқоннинг жуда кўп вақтини олади. Чунки диёримизда пахта териш мавсуми бор-йўғи икки-уч ойнигина ташкил этади. Деҳқонларга эса бу тракторлар бошқа қишлоқ хўжалик юмушларини бажариш учун ҳам керак бўлади.

Яна битта муаммо. «Тошкент трактор заводи» ишлаб чиқариш бирлашмаси корхонага тайёр маҳсулотларни ўз вақтида жўнатмайди. Сабаби улар ўзларининг маҳсулотларини корхонадан кўра жамоа хўжаликларига сотишдан кўпроқ манфаат кўради. Натижада бирлашманинг асосий йўналишлари бўйича ишлар кўпинча тўхтаб қолмоқда.

Бирлашмада ишлаб чиқарилаётган халқ истеъмол буюмларида ҳам тахминан юқоридаги муаммолар мавжуд. Айни пайтда корхона омборларида йирик ҳажмдаги ана шундай буюмлар сотилмасдан ётибди. Бунинг сабаби ҳар хил. Масалан, омборларда бир нечта пармалаш дастгоҳи турибди. Буни корхонанинг 27-цехи ишлаб чиқаради. Аммо электр ускунаси йўқ бўлгани учун бу маҳсулотларни ишчилар савдога чиқариша олмаяпти. Биттаси 14—16 минг сўм атрофида турадиган рандалар дўконларда ўз харидорларини тополмасдан турибди. Тўғрисини айтганда бу буюмларнинг нархи баланд бўлганлиги туфайли одамлар уни сотиб олиши қийин. Корхона омборхонасидаги чанг босиб ётган 5 минг 700 та гантел. 120 та гулқайчилар шулар жумласидандир. «Гарват» деб номланувчи 5 та болалар автомашиналарининг биттаси ҳам қимматлиги туфайли сотилмади.

Буларнинг ҳаммасидан кўриниб турибдики, бирлашмада ҳозир аҳвол анча мураккаб. Лекин корхона ишчи ва хизматчилари бундан эсанкираб қолишгани йўқ. Аксинча, улар юқоридаги муаммоларни тўла ҳал қилишга ҳаракат қилишмоқда. Айни пайтда бу борада аниқ режалар тузилган. Мисол учун корхонада ишлаб чиқарилаётган пахта териш машиналари учун эҳтиёт қисмларнинг ошиғи олчи. Чунки деҳқонлар фалон миллион сўмга трактор олгунча, эски машиналарга эҳтиёт қисмларни олиб ишлатишни афзал деб билмоқдалар. Бирлашма ишчилари эса буни ўз вақтида тушунган ҳолда хом ашё маҳсулотларини ишлаб чиқаришни кундан-кунга кўпайтирмоқда.

Бундан ташқари машинасозлар ҳозирги кунда пахта териш машинасининг янгисини ишлаб чиқаришга ҳаракат қилишмоқда. Бу янги машина вақти билан эскиларини тўлалигича алмаштириши керак. Унда эски машиналарда бўлган барча камчиликлар тугатилади. Масалан, уни уч соат ичида мавсумга мослаштириш мумкин. Унинг бункерлари бурунгисидан анча катта бўлиб, нархи ҳам жуда юқори эмас. Бундай пахта териш машиналари деҳқонлар учун қулай ҳамда бирлашма учун фойдалидир.

Яқин келажакда бирлашма бўйича ҳам ўзгаришлар бўлиши кутилмоқда. Ҳаммага маълумки, республикамизда ҳозир Жанубий Корея билан ҳамкорликда енгил автомашиналар ишлаб чиқариш бўйича ишлар олиб борилмоқда. Бирлашма ана шу ишлаб чиқаришдан катта буюртма олишга ҳамда унга корхона ҳозирги мавжуд бўлган захирадаги қувватини сарфлашни мўлжалламоқда.

Хулоса қилиб айтганда Тошкент қишлоқ хўжалиги машинасозлиги ишлаб чиқариш бирлашмаси жамоаси ҳозирги бозор иқтисодиёти шароитида анча-мунча қийинчиликларни бошдан кечирмоқда. Аммо, шунга қарамасдан корхона ишчи ва хизматчилари келажакда халқимиз учун керакли ва нисбатан арзон маҳсулотлар ишлаб чиқариб, мавжуд муаммоларни ижобий ҳал қилишга ҳаракат қилишмоқда. Юқоридаги мисоллар бунинг яққол далилидир. Бундан ташқари корхона келажакда деҳқонларимиз учун зарур бўлган картошка йиғиштирадиган комбайнлар ишлаб чиқаришни ҳам режалаштириш ниятида. Гап шундаки, яқинда Голландия фирмаларидан бири Ўзбекистонда уларнинг технологияси бўйича картошка етиштиришни таклиф қилган эди. Агарда шу иш амалга оширилса, бирлашманинг бўлажак картошка йиғиштирадиган машиналари қишлоқ хўжалиги учун жуда асқотади.

Ғулом ЮСУПОВ.

Ислом КАРИМОВ:

АДОЛАТЛИ ДЕМОКРАТИК ДАВЛАТ АРКОНИНИНГ БЕШ АСОСИЙ ҚОИДАСИ

Республикамиз Президенти муҳтарам Ислом Каримов Ўзбекистон — келажаги буюк давлат, деб комил ишонч билан таъкидламоқда. Юртбошимиз Ўзбекистон Республикаси Вазирлар маҳкамасида 1993 йил 12 февраль куни бўлиб ўтган мажлисда сўзлаган нутқларида биз қурмоқчи бўлган ана шу истиқболи порлоқ адолатли демократик давлатнинг аркони бўладиган беш асосий қоидани яна бир бор лўнда ифодалаб бердилар. Яъни бу:

— иқтисодиётни ҳар қандай мафкурадан халос этиш;

— давлат — асосий ислоҳотчи;
— қонуннинг устиворлиги;
— кучли ижтимоий сиёсат;
— бозор иқтисодиётига босқичма-босқич ўтиш.

«Тошкент оқшоми» газетаси таҳририяти ана шу беш асосий қоида моҳиятига бағишланган туркум мақолалар тайёрлади. Бугун газетанинг иккинчи саҳифасида келажаги буюк давлатимиз арконининг биринчи қоидаси батафсил таърифи билан танишасиз.

ДИЛДАН СУҲБАТ

ТОШКЕНТ шаҳар Ёшлар Иттифоқи ташкилоти биносида ёшлар ҳаётини ёритишда алоҳида ўрнак кўрсатаётган мухбирлар билан бир пиёла чой устида дилдан суҳбат бўлиб ўтди. Унда «Тошкент оқшоми», «Вечерний Ташкент», «Туркистон» ҳамда «Молодёжь Узбекистана» газеталарининг ёшлар ҳаёти билан шуғулланувчи мухбирлари иштирок этишди.

Учрашув давомида «Туркистон» газетаси мухбири Меҳрибон Қурбонниёзова сўз олиб, ёшлар ҳаётидаги муаммоларни янада чуқурроқ таҳлил қилиб ёритиш, бу масалага жиддий эътибор қаратиш лозимлиги хусусида гапирди. «Молодёжь Узбекистана» газетасининг ходими Семён Новопрудский эса асосий эътиборни ёшларнинг ижтимоий-маиший шароитини яхшилашга қаратиш лозимлигини таъкидлади.

Шаҳар Ёшлар Иттифоқи ташкилоти матбуот марказининг ходими Шайдо Худоёрова ҳам келгуси режалар бўйича ўз таклиф-мулоҳазаларини киритди. Учрашув сўнгида Ёшлар Иттифоқи ташкилотининг биринчи котиби Жавоҳарлаъл Ҳакимов ёшлар ҳаётини атрофлича ёритишда ва ўз журналистлик бурчини адо этишда эришган муваффақиятлари учун йиғилиш иштирокчиларини шаҳар Ёшлар Иттифоқи ташкилотининг фахрий ёрлиғи ҳамда қимматбаҳо эсдалик совғалари билан тақдирлади.

Мажид РАҲИМОВ.

Йўлдош Охунбобоев номидаги бош кийимлар фабрикаси ишчи ва хизматчилари ҳозирги бозор иқтисодиёти шароитининг қийинчиликларига қарамай самарали ва сифатли ишлашга ҳаракат қилишмоқда. Бунда сиз суратда кўриб турган ишчиларнинг ҳиссалари катта бўлмоқда.

СУРАТЛАРДА: (чапдан) тажриба цехининг илғор тикувчиларидан Мария Пегушкина, Муяссар Раҳматовалар ва Сайёра Яминхўжаева иш устида; тикув цехининг ишчилари Ҳилола Қурбонова ва Назира Мирзаевалар маҳсулот сифатини кўздан кечиришмоқда.

Рустам Шарипов суратлари.

ХАЛҚАРО БЕЛЛАШУВ ҒОЛИБЛАРИ

ЯҚИНДА Олмаота шаҳрида Марказий Осиё ҳамда Озарбайжон Республикалари ёш мусиқа ижрочиларининг торли созлар бўйича халқаро танлови ниҳоясига етди.

Қозоғистон Республикаси маданият ишлари вазирлиги ташаббуси билан ташкил этилган ушбу тадбирда вазирлигимиз тасарруфидаги мусиқа ва санъат билим юртлари, мусиқа ва санъат мактаб-интернатлари ўқувчилари муваффақиятли қатнашдилар.

В. А. Успенский номидаги махсус мусиқа мактаб-интернат ўқувчиси Максим Величкин виолончель мусиқа асбоби бўйича, Глиэр номидаги республика махсус мусиқа мактаб-интернат ўқувчиси Юсубхон Сайдалиев контрабас мусиқа асбоби бўйича биринчи ўринни эгалладилар. В. А. Успенский номидаги махсус мусиқа мактаб-интернати ўқувчиси Лоблен Черномор скрипка мусиқа асбоби чалишда фахрли ўринни қўлга киритди.

Ўқувчилардан Элмира Муракеева — виолончель, Дина Фатхуллаева — скрипка, Ойдин Абдуллаева — виолончель мусиқа асбобларини маҳорат билан чалиб, халқаро танловнинг махсус дипломларига сазовор бўлдилар. В. А. Успенский номидаги махсус мусиқа мактаб-интернати ўқувчиси Даниэл Холиқов ҳакамлар ҳайъати томонидан энг иқтидорли ёш мусиқачи, деб тан олинди.

Оллоберган ОМОНОВ, Ўзбекистон Республикаси маданият ишлари вазирлигининг етакчи мутахассиси.

Бугунги кун нафаси

РЕСПУБЛИКАМИЗДА

● Қорақалпоғистон Республикаси Олий Кенгашининг сессиясида Қорақалпоғистон Республикасининг Конституцияси қабул қилинди. Конституция қабул этилган кун — 9 апрель умумхалқ байрами сифатида нишонланадиган бўлди. Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов қорақалпоқ халқини тарихий воқеа—Қорақалпоқ Республикасининг Конституцияси қабул қилинганлиги билан муборакбод этди.

● Ўзбекистон Вазирлар маҳкамасида Бош вазир, Давлат тили ҳақидаги қонунни амалга ошириш республика комиссиясининг раиси Абдулҳошим Муталов бошчилигида бўлиб ўтган комиссиянинг навбатдаги мажлисида ўтган йил бажарилган ишларга якун ясалди, янги вазифалар белгилаб олинди.

● Республикада чигит экиш оммавий тус олди. Ҳозир механизаторлар кунига 70 минг гектарга яқин майдонга уруғ қадамоқдалар. Бугунги кунгача 300 минг гектарга чигит экиб бўлинди. Жанубий Бухоро ва Сурхондарё вилоятлари механизаторлари чигит экишда пешқадамлик қилмоқдалар. Бу йил Ўзбекистонда 1,6 миллион гектар ерга чигит экиш режаланган.

ҲАМДЎСТЛИКДА

● Марказий Осиё давлатлари бўйлаб ташрифини давом эттираётган Туркия Республикасининг Президенти Турғут Ўзол Олмаотадан Ашгабадга келди. Бу ерда Туркия билан Туркманистон ўртасида дўстлик ва ҳамкорлик тўғрисида қатор ҳужжатларни имзолаш мўлжалланган.

● Беларусда 16 апрелдан республикага келаётган бошқа мамлакатлар фуқаролари рўйхатга олинадиган бўлди. Рўйхатга олиш учун 60 сўмга яқин пул тўлаш керак бўлади.

● Украина қуролли кучлари қўмондонлиги 1995 йил охирига бориб армияда украин тили расмий тил бўлиши тўғрисида қарор қабул қилди.

● Озарбайжон мудофаа вазирлиги Арманистон қўшинлари республика ҳудуди ичкарисига 15 километргача бостириб кирганлари ва 14 та аҳоли пунктини қўлга олганларини маълум қилди.

● «Интерфакс»нинг хабар қилишича, 10 апрелдан 11 апрелга ўтар кечаси Тожикистоннинг собиқ президенти Раҳмон Набиев 63 ёшида вафот этган.

ХОРИЖДА

● Вақтинча «Собиқ Югославия Республикаси Македония» деб аталаётган, ҳозир расмий номи бўлмаган давлат БМТнинг 181-аъзоси бўлди.

● Афғонистон ҳукумати биринчи марта мужоҳидлар Тожикистондаги муҳолифатчи кучларни қурол билан таъминлаётганларини тан олди.

● Финляндиянинг собиқ бош вазири К. Сороса Россия СССР 1947 йилда ўз тасарруфига олган Фин кўрфазидаги учта оролни Финляндияга қайтариб бериши керак, деб баёнот берди.

● НАТО ҳарбий ҳаво кучлари Югославиянинг собиқ республикалари — Босния ва Герцеговинада самолётлар учиши тақиқланган ҳаво ҳудудини назорат қилишга киришди.

● Ироқ Президенти Саддам Ҳусайн Ироқ армиясидан қочиб кетган ҳарбий хизматчилар ялпи афв этилишини маълум қилди.

* *Бугун—Фазогирлар куни*

Владимир Жонибеков:

«ЮРТДОШЛАРИМГА ЭЗГУ ТИЛАКЛАРИМНИ БИЛДИРАМАН»

ИЛК фазогир Юрий Гагарин уни қудратли ракета коинот бағрига олиб кетиши олдидан гапирган сўзларни бутун жаҳон аҳли ҳамон яхши эслайди. Йўқ, бу замондошларини қойил қолдириб келгуси авлодларни ҳайратлантиришга мўлжалланган тантанали нутқ эмас эди. Гагарин, кундалик ҳаётимизда жуда кўп ишлатиладиган «Қани, кетдик!» деган оддий сўзларни талаффуз қилган эди.

Буни қарангки, вақт ўтиб оддийгина сўзлар жуда улкан тарихий аҳамият касб этди. Улар ортида кишиларимизнинг улкан меҳнати турар, уларда асрлар оша келажакка қадалган нигоҳ бор эди.

Ҳа, йиллар кетини йиллар қувиб ўтиб, энди биз космик фазога парвозлар бошланган янги санани нишонлаяпмиз.

Бу кун барчамизнинг қалбимиздан мустаҳкам ўрин олган юртдошимиз — ажойиб фазогир, икки карра Қаҳрамон Владимир Александрович Жонибековни эсламай бўлмайди. Ҳамшаҳарларимиз номидан биз уни қутлуғ сана билан табриклаб, бир нечта саволлар билан мурожаат этдик.

— Владимир Александрович, таваллуд топган уйингиздан узоқда ўзингизни қандай ҳис этяпсиз?

— Очиғини айтганда, жуда зерикаяпман. Чунки мен Ўзбекистонда туғилганман ва ҳаётимнинг энг яхши йиллари Тошкент шаҳрида кечган. Менинг ота-онам ҳамон Ўзбекистонда истиқомат қилмоқдалар. Яқинда Республикада уйғониш ва янгиланиш байрами Наврўзи олам кенг нишонланди. Афсуски, бутун жозибаси ва тароватини ила қайта тикланган, Ўзбекистондаги барча миллатлар томонидан кенг нишонланаётган ушбу байрамда қатнашиб, мазали миллий таомларни истеъмол қилиб, Ватанимизда кейинги пайтларда юз бераётган ижобий ўзгаришларни ўз кўзим билан кўриб, дилим билан ҳис этиш учун имкониятим бўлмади. Пайтдан фойдаланиб, юртдошларимга ўзимнинг эзгу тилакларимни билдираман.

— Ўзбекистонлик ҳар бир ўзбек кишиси каби сиз ҳам миллий таомларимизни тайёрлаш сирларидан воқиф бўлсангиз керак!

— Дарҳақиқат, мен ҳафсала билан таом тайёрлашни яхши кўраман. Ош ва шўрвани ҳатто кўпчилик меҳмонлар учун ҳам мазали қилиб пишириш қўлимдан келади.

— Жисмоний ҳолатингизни лозим даражада ушлаб туриш учун нималар билан шуғулланасиз!

— Ҳар куни енгилгина жисмоний машқлар билан шуғулланаман. Шунингдек, уйда ва дала-ҳовлида меҳнат қиламан. Умуман олганда, бўш вақтим жуда кам. Бўш бўлганимда сурат чизиш билан шуғулланаман. Зотан, фазо мавзусидаги суратлар чизишни жуда ёқтираман.

Бундан ташқари ҳаваскорлик радиостанциясини йиғганман. Шуни ҳам таъкидлаб ўтиш жоизки, барча фазогирлар бундай иш билан шуғулланганлар. Чунки шундай йўл билан космик станциялар билан боғланиш имконияти туғилади.

— Демак, уйдан туриб космос билан боғланиш мумкин бўлса, учишни бошқариш марказига келишнинг ҳам ҳожати йўқ экан-да!

— Йўқ, учишни бошқариш марказида фазогирларни кўрасиз, уй радиостанцияси орқали эса улар билан фақат беш дақиқагача суҳбатлашишингиз мумкин.

Сўзимнинг охирида шуни ҳам айтиб ўтмоқчиманки, Ўзбекистон фуқароси сифатида истиқлолга юз тутган янги давлатга иқтисодий ва сиёсий жиҳатдан ойдин келажак, республика аҳолисига эса соғлиқ, бахт, севги тилайман. Тез орада учрашгунча хайр.

Фазогир билан телефон орқали Владимир ЛАПИН суҳбатлашди.

* *Спорт* * *Спорт*

ҲАМШАҲАРЛАР УЧРАШУВИ

Жума ва шанба кунлари 2-миллий чемпионатнинг навбатдаги тур учрашувлари бўлиб ўтди. Мазкур тўртинчи турдаги энг йирик ҳисоб Фарғонада маҳаллий «Нефтчи» ва «Шифокор» жамоалари учрашувида қайд этилди. Фарғоналиклар «Шифокор» жамоаси дарвозасига 6 тўп киритиб, атиги бир тўп ўтказиб юбордилар.

Тошкентда ҳам пойтахтнинг «Трактор» ва «Пахтакор» жамоаларининг ўйини жуда қизиқарли ўтди. 36-минутда Нўъмон Ҳасанов ва 65-дақиқада М. Галиев томонидан киритилган тўп пахтакорчиларга ғалаба келтирди.

Турнинг бошқа ўйинлари қуйидаги натижалар билан якунланди: «Чирчиқ» — «Политотдел» — 2:1, «Бинокор» — «Орол» — 1:3, «Сўғдиёна» — «Нурафшон» — 1:0, «Динамо» — «Навбаҳор» — 0:2, «Янгиер» — «Косонсой» — 1:1, «Наврўз» — «Темирйўлчи» — 2:0.

Файзулла ЎБАЙДУЛЛАЕВ.

ХУШХАБАРЛАР

⊙ ХАЛҚАРО шахмат федерациясининг Женевада ўтган матбуот йиғини аёллар ўртасида жаҳон чемпиони унвони учун бўладиган учрашувлар шу йилнинг ноябрь ойида Монакода ўтказилиши ҳақида хабар қилди.

⊙ Американлик Верджил Хилл профессионал бокс бўйича ярим оғир вазндаги спортчилар баҳсида франциялик Фабрис Тиоццо билан учрашди, 12 раундлик жангда ғолиб чиққан В. Хилл ўзининг жаҳон чемпиони унвонини сақлаб қолишга муваффақ бўлди.

⊙ АҚШда кикбоксинг усталарининг жаҳон кубоги мусобақалари бўлиб ўтди. Таркибидан 1992 йилги Европа чемпиони Николай Морозов, МДҲ чемпиони Альберт Скороход ва Вадим Украинцев каби таниқли спортчилар жой олган МДҲ терма жамоаси шоҳсупанинг учинчи поғонасини банд этди. Жаҳон кубоги эса Канада спортчиларига, кумуш медаль Буюк Британия вакилларига насиб этди.

⊙ Бишкекда шахмат бўйича ўтаётган жаҳон шахсий биринчилигининг саралаш мусобақалари ниҳоясига етай деб қолди. Унда қатнашаётган Ўзбекистон вакилларидан Ненашев, Нодирхонов ва Воҳидов 6 тадан очко жамғариб 3—5-ўринларда боришмоқда.

Гроссмейстер Григорий Серпер ҳисобида 5,5 очко бор.

Мусобақада 7 очко тўплаган туркманистонлик Омонгелди Какагелдиев биринчи, 6,5 очко жамғарган қирғизистонлик Леонид Юртаев иккинчи ўринда бормоқда.

Ҳамидулла ЎБАЙДУЛЛАЕВ.

* *Қурилиш майдонларида*

ХОНАЛАРИ КЕНГ ВА ЁРУҒ

КЕЙИНГИ беш-ўн йил ичида шаҳримизнинг Паркент бозори атрофида жуда катта ўзгаришлар бўлди. Бу ерда катта таъмирлаш ишлари олиб борилди. Эски пастқам уйлар ўрнига замонавий меъморчилик асосида қурилган турар жой бинолари, маданий-маиший хизмат кўрсатиш нуқталари ва болалар майдончалари қад кўтарди.

Айни пайтда бу ерда бирваракайига 2 та турар жой биносида қурилиш-тиклаш ишлари тугади. Бу ишни Тошкент давлат ҳиссадорлик қурилиш корпорациясига қарашли 1-уйсозлик комбинатининг 4-қурилиш бошқармаси бинокорлари амалга оширишди.

— Уйларнинг умумий сатҳи 5 минг 77 квадрат метрни ташкил этади, — дейди биз билан суҳбатда комбинат бош муҳандиси Аҳмаджон Орипов. — Куни кеча шу уйларнинг 33 хонадондан иборат бўлган биттаси фойдаланишга топширилди.

«Ташгипрогор» институтининг лойиҳачилари жамоаси чизган бино бу ердаги бошқа уйларга қараганда хоналарнинг кенг ва ёруғлиги билан ажралиб туради. Айни пайтда бахтиёр оилалар уйга кўчиб киришмоқда.

Шу кунларда 32 хонадондан иборат бўлган иккинчи уйда ҳам қурилиш-тиклаш ишлари тугалланди. Бу ишни ҳам юқоридаги бошқарма қурувчилари амалга оширишди. Ҳозир улар бу бинода пардозлаш ишларини бошлаб юборишди. Лекин буюртмачиларнинг уйни ўз вақтида маблағ билан таъминламаганлиги туфайли бинони фойдаланишга топшириш анча кечиктирилди. Шу сабабли бинокорлар мазкур уйда пардозлаш ишларини шу йилнинг апрель-май ойларида тугаллашни режалаштирди.

Ғиёс ЮНУСОВ.

Хайрли ташаббус

Биз ҳикоя қилаётган инсон асли Юнусобод туманидаги 8-автосаройнинг 156-автобус йўналиши бўйича хизмат кўрсатувчи бригаданинг бошлиғи Бахтиёр Мирзахонов. Ўзбекистон Халқ Демократик партияси аъзоси. У киши раҳбарлик қилаётган жамоа тумандаги 21-болалар уйини оталиққа олди. Улар эндиликда болалар уйига ҳар ойда 1800 сўм пул ўтказиб турадилар.

Бугунги оғир шароитда меҳр-мурувват кўрсатиб, етим-есирларга кўмак беришга аҳд қилган ҳайдовчиларнинг ташаббуси мақтовга лойиқдир.

Эргаш ТЕМУРОВ.

АДОЛАТЛИ ДЕМОКРАТИК ДАВЛАТ АРКОНИНИНГ БЕШ АСОСИЙ ҚОИДАСИ

> Иқтисодиёт сиёсат устидан ҳукмрон ва ҳар қандай мафкурадан озод бўлиши лозим. Иқтисодиёт ўз қоидаларига асосланиб ривож топиши керак.
>
> Ислом КАРИМОВ.

ХИЗМАТ тақозоси билан турли шароитларда айрим кишилар билан бўлган суҳбатларда: ҳали у йўқ, ҳали бу йўқ, борининг ҳам нархи осмонда, бозор иқтисодиёти қорнимизни тўйғазиб қўймаяптику, деган гапларни эшитиб турамиз.

Шундай ҳолларда кишилар кўпроқ узоқдаги қуйруқдан яқиндаги ўпка яхши, деб фикр юритадилар. Энди бундоқ ўйлаб қарасак, ҳеч вақт мевали дарахт ҳам ўтказилиши билан оқ ҳосил бермайдику? Тараққий этган давлатлар эса асрлар давомида синовдан ўтган иқтисодий қонунларга амал қилувчи бозор иқтисодиёти шароитида яшаяпти.

Бизнинг ҳам бозорга ўтишимиз муқаррар. Бу давр талабидир. Бозор иқтисодига авваламбор, фаровон ва муносиб ҳаёт кечириш учун ўтилмоқда. Вужудга келган мураккаб иқтисодий вазиятда ҳукуматимиз бозор муносабатларига ўтишнинг, иқтисодчилар таъбири билан айтганда, «жазавали даволаш» йўлини қўлламаяпти. Бозор иқтисодига инқилобий сакрашлар йўли билан эмас, балки тадрижий йўл билан, босқичма-босқич ўтилмоқда.

Бунда биринчи навбатда мулкка давлат якка ҳокимлигини аста-секин тугатиб, рақобатга кенг йўл очиб берилади. Рақобат —бу бозор хўжалигининг асосий унсури ҳисобланади. У мустақил ишлаб чиқарувчилар ўртасида молларни қулай шароитда ишлаб чиқариш, кўп фойда келтирадиган нархда сотиш ва ўз мавқеини мустаҳкамлаб олиш мақсадида бозор учун курашдир.

Кимнинг маҳсулоти сара, нархи арзон бўлса, шунга харидор кўп бўлади. Охир оқибатда маҳсулот турлари кўпаяди, сифати яхшиланади. Бунда ишлаб чиқарувчи ўз иқтисодий манфаатидан келиб чиқиб, харидор талабига мос мол ишлаб чиқаради. Шундай кунларнинг келиши унча узоқ эмас, аммо ҳозир Ҳамдўстлик мустақил мамлакатларидаги иқтисодий бўҳроннинг салбий оқибатлари — пулнинг қадрсизланиши, хўжалик алоқаларининг узилганлиги, товар-пул муносабатларининг бузилганлиги оқибатида иқтисодий ислоҳотлар аста-секинлик билан олиб борилмоқда ва натижалар тезда кўзга ташланмаяпти.

Яқин ўтмишимизга назар ташласак, жамият объектив иқтисодий қонунларга зид қарорлар қабул қилишдан халос бўлишга, стихиялик унсурларига тўла барҳам беришга эриша олмаганлигини амалий тажриба кўрсатиб турибди. Марказий Осиё давлатлари, хусусан, республикамиз халқ хўжалигининг деярли барча тармоғида тугалланмаган ишлаб чиқариш асосий ўринни эгаллаб келди. Минтақа собиқ Иттифоқнинг хом ашё базасига айланди. Республикамиз ҳукумати коммунистик мафкуранинг талабидан келиб чиқиб, байналмилал бурчини бажариб, пахта ишлаб чиқаришга ихтисослашди. Кейинги йилларгача етиштирилган хом ашёнинг фақатгина 8 фоизи ўзимизда қайта ишлаб чиқилиб, қолгани эса собиқ Иттифоқ республикаларида тайёр маҳсулот ҳолига келтирилди. Ўзимиздан сув текинга олинган кечаги хом ашё халқимизга бир неча баробар қимматига сотиларди. Олинган фойда эса ишлаб чиқарувчида, яъни республикамиз ташқарисида қоларди. Собиқ Марказ Ўзбекистонни, бутун Ўрта Осиёни хом ашё манбаи сифатида сақлаб қолиш мақсадида ўтказиб келинган мустабид сиёсатнинг оқибатларини бартараф этиш учун ҳали кўп иш қилиш керак бўлади. Бизга шунча пахта ишлаб чиқариш шартми, қанча тола керак, бу савол объектив шарт-шароитдан келиб чиқиб ҳал этилиши зарур. Бундан ташқари, пахта мустақиллигига эришамиз деб, асрлар оша лиммо-лим тўлиб турган Орол денгизи ҳалокат ёқасига келтирилди. Вужудга келган вазият халқнинг оғир аҳволи, касалликларнинг кўпайиши, она заминнинг яроқсиз ҳолга келиши ва бошқа салбий оқибатларга сабаб бўлди. Ягона мафкура ҳукмронлик қилган даврда бошқача бўлиши мумкин ҳам эмасди.

1. АВВАЛ ИҚТИСОД...

Хўш, иқтисодда яна шундай ҳол қайтарилмаслиги учун нима қилиш керак, деган савол пайдо бўлади. Бу саволга республикамиз Президенти Ислом Каримовнинг «Ўзбекистон — келажаги буюк давлат» китобида аниқ-лўнда жавоб берилган. Президентимиз Вазирлар маҳкамасида шу йил февраль ойида бўлиб ўтган мажлисда сўзлаган нутқида бу саволни яна ҳам ойдинлаштирди, яъни **иқтисодиётнинг сиёсатдан устиворлиги, унинг мафкурадан ҳолилиги ва иқтисодиёт ўз қоидаларига асосланиб ривожланиши** кераклигини алоҳида таъкидлади.

Бу соҳада олиб борилаётган амалий ишлар мулкчиликнинг хилма-хил шаклларини вужудга келтириш, рақобатни авж олдириш, бошқаришнинг маъмурий буйруқбозлик усулларидан қатъиян воз кечиш, иқтисодий омиллар ва воситаларнинг жорий этилиши фақатгина айтилган сўз эмаслигини кўрсатиб турибди.

Ўзбекистон Халқ демократик партияси Дастурида республиканинг иқтисодий сиёсати ҳар бир инсон, унинг оиласи, аҳолининг турли қатламлари, жамики халқнинг талаб ва эҳтиёжлари асосида қурилиши даркорлиги алоҳида таъкидланган. Ғоянинг асосини кишиларни тенг-қашшоқ қилиш эмас, балки уларни бой-бадавлат қилиш ташкил этади. Бу сиёсат замирида оила равнақи—давлат равнақи деган ақида асос қилиб олинган. Зеро, жамиятнинг негизи бўлмиш ҳар бир оила бой, бақувват бўлмас экан, бундай давлат чинакам инсонпарвар давлат бўлиши қийин. Бу айтилган гапларга кўра кўп укладли иқтисодиётга ўтиш, мулкчиликнинг барча шакллари тенг ҳуқуқлигини таъминлаш, ишбилармонлик, яхши ниятдаги даромадгирлик ва хусусий мулкчиликни рағбатлантириш, одамларнинг баракали меҳнат қилишига бўлган қизиқишини оширадиган моддий рағбатлантириш омилларини ривожлантириш ҳамда уларнинг манфаатдорлигини оширган тақдирдагина эришиш мумкин.

Ҳозирги кунда бунинг учун ҳуқуқий асослар яратилмоқда, хусусийлаштириш ҳамда мулкни давлат тасарруфидан чиқариш жараёни бошланди. **Икки мингга яқин давлат корхоналари мулк шаклларини ўзгартирдилар, улардан тахминан 600 га яқини хусусий мулкка айланди. 70 таси —жамоа мулкига, 800 таси кейинчалик сотиб олиш ҳуқуқи билан ижарага берилди. 200 дан ортиқ корхоналар акционер бўлиб қолди. Республикада 460 та қўшма корхона рўйхатга олинган бўлиб, уларда 45 та мамлакатнинг фирмалари иштирок этмоқдалар.**

Давлатга ва корхоналарга қарашли бўлган уй-жой фондини хусусийлаштириш жараёни жадал давом этмоқда. Мамлакатимиз пойтахти **Тошкент шаҳрида маҳаллий ҳокимиятга тегишли бўлган 218 мингта квартира фуқароларга хусусий мулк сифатида берилди. Уларнинг тахминан ярми Президент фармонларига асосан аҳолига бепул топширилди.**

Халқ хўжалигининг турли тармоқларида мингдан ортиқ ижара асосидаги корхоналар фаолият кўрсатмоқда, улар 200 мингга яқин ходимни бирлаштиради. 4000 дан ортиқ ширкатлар ишлаб турибди. Республикамизда хусусий тадбиркорлик билан 30 минг киши шуғулланмоқда. Фермер ва деҳқон хўжаликлари жадал суръатлар билан ривожланиб бораяпти, **якка тартибдаги ёрдамчи хўжаликларда умуман аҳолига 500 минг гектардан ортиқроқ ер жамоа шўъбасидан олиб берилди.**

Давлатдан ҳоли қилинган шўъба республика иқтисодиётида тобора сезиларли аҳамият касб этмоқда. Унинг миллий даромаддаги улуши чорак қисмни ташкил этмоқда.

Шундай қилиб, келгусида оила бадавлат бўлиши учун қонуний имкониятлар яратилмоқда. Аста-секинлик билан кишилар онгида эгалик, соҳиблик туйғулари уйғонмоқда. Иқтисодиётда, умуман ҳаётимизда мафкура томонидан ғайри табиий равишда инкор қилиб келинган манфаатдорлик олдинги ўринга чиқмоқда. Кишиларда ҳақиқий эркинлик вужудга келмоқда. Боқимандалик кайфиятлари йўқолиб, ҳалол йўл билан турмуш шароитларини яхшилаш учун астойдил ҳаракат қилинмоқда. Одамлар фақат давлатдан, ҳукуматдан бирон бир нарсани кутиб ўтирмай пайдо бўлаётган муаммоларни ўзлари ҳал этмоқдалар.

Тадбиркор ва ишбилармонлар ишлаб чиқаришнинг турли соҳаларига ўз маблағларини сарфлаб, халқ эҳтиёжи учун товар ишлаб чиқаришни йўлга қўймоқдалар. Тадбиркор бозордаги талаб ва таклифга қараб ўзига фойдали иш билан шуғулланади. Аммо фойда кўришнинг асосий шарти аҳолининг талаб-эҳтиёжини қондиришдир, тадбиркорлик фаолияти одатда савдо-сотиқдан бошланади. Республикамизда бозор-иқтисодига йўл очилиши билан тадбиркорлик савдо-сотиқда айниган шаклда пайдо бўлди.

Бозор иқтисодиётига ўтиш даврида ўзини «ишбилармон» деб билувчи ва халқимиз учун давлат корхоналарида ишлаб чиқарилган озиқ-овқат, кенг истеъмол молларини олиб сотиш билан шуғулланувчи, фақат ўз шахсий манфаатинигина ўйловчи тайёрга айёр «топармон»лар баҳордаги қўзиқориндек кўпайиб кетиши халқимизда ҳаққоний норозилик туғдирмоқда. Булар вақтинчалик ҳол. Фақат бизнинг мамлакатимизгина эмас, балки бозор иқтисодига ўтган бошқа давлатлар ҳам бу босқични босиб ўтган. Халқимизда бу ҳақда жуда яхши ўхшатиш бор: янги сув келганда сувдан олдин кўпик келади. Вақти келиб сув ҳам оғир, вазмин оқади, кўпиклар ҳам йўқолади.

Республикамиз иқтисодиётида бош йўналиш мавжуд хом ашё ва ярим тайёр маҳсулотларни ўзимизда қайта ишлашни ниҳоясига етказиш, яъни асосан тайёр маҳсулотлар ишлаб чиқаришдан иборатдир. Мураккаб асбоб-ускуналар ишлаб чиқариш, радио-электроника саноати жадал ривожланиб, ўз телевизорларимиз, радиоприёмникларимиз, бошқа мураккаб электрон техникалар ва компьютерларни ишлаб чиқариш йўлга қўйилмоқда. Ватанимизда биринчи марта ўз автомобилларимизни ишлаб чиқаришдек катта мақсадни амалга оширишда жаҳонга машҳур бўлган жанубий Кореянинг ДЭУ ва Германиянинг «Мерседес-бенц» фирмалари билан ҳамкорлик қилинмоқда. Биз халқ хўжалигининг барча тармоқларида Ўзбекистонни ривожланган мамлакатлар қаторига олиб чиқиши мумкин бўлган энг замонавий технологияларнинг мамлакатимизга жадаллик билан кириб келишининг гувоҳи бўлмоқдамиз.

Ҳамшаҳарларимизга маълумки, кейинги вақтларда шаҳар транспортида қийинчилик ва муаммолар кўпайиб кетганди. Бунинг боиси ҳамдўстликда ва собиқ социалистик давлатларда ишлаб чиқариладиган автобуслар ҳамда уларга керакли эҳтиёт қисмлар нархининг беқиёс кўтарилиши бўлди. Байналмилалчилик бурчини адо этиб, фақатгина шу давлатлардан транспорт воситалари сотиб олинарди. Бу борада ҳам мафкура ҳукмронлигидан қутилишимиз натижаси ўлароқ фуқароларимизга барча қулайликларга эга бўлган жанубий Кореянинг ДЭУ фирмасида ишлаб чиқилган автобуслар хизмат кўрсата бошлади. Халқимизнинг узоғини яқин қилиш учун дунёнинг энг номдор фирмаларида ишлаб чиқарилган автомобиллар сотилмоқда. Талаб бўлгандан сўнг таклиф ҳам орта боради ва маълум вақтдан кейин мувозанат юзага келади. Вақти-соати келиб, ҳозирги нарх-наво ҳам пасайиб ўз ўрнига тушади, кишиларда ўз эҳтиёж ва имкониятлари даражасига қараб танлаш имконияти пайдо бўлади, ҳақиқий серобчилик бўлиб, рақобат кучаяди ва инсон иқтисод учун эмас, иқтисод инсон учун хизмат қилади.

Самуғжон ҲИКМАТОВ,
Ўзбекистон ХДП Марказий Кенгаши масъул ходими, иқтисод фанлари номзоди.

Мустақил Ўзбекистон жаҳонга юз тутмоқда. Чет мамлакатлар билан маданий-иқтисодий алоқалар тобора кенгайиб боряпти. Кўплаб қўшма корхоналар ташкил этиляпти. Бу эса халқимизнинг кенг истеъмол молларига бўлган талабини қондириш имконини яратмоқда. Хитойлик дўстларимиз билан ҳамкорликда ишлаётган «Ташинтерм» ана шулар жумласидандир. Бу ерда ишлаб чиқарилаётган термослар харидоргирлиги билан ажралиб туради.

СУРАТДА: қуюв цехининг термопластавтомати оператори Салиход Асрол иш устида.

Андрей Пишненко суратлари.

МУЛК—ЧИНАКАМ ЭГАЛАРИГА

● ДЕҲҚОН (фермер) хўжаликларини ташкил этишга давлат томонидан 1 миллиард сўм молиявий ёрдам кўрсатилди. Бу хўжаликлар 1992 йилнинг ўзида 40 минг тонна сут, 675 минг тонна гўшт етказиб бердилар.

● ЎЗБЕКИСТОН деҳқончилик-саноат банки ҳузурида ишбилармонлар, фермерлар ва хусусий кишиларнинг «Тадбиркор» акционерлик тижорат банки ташкил этилди. Унга давлат бюджетидан низом фондидаги улуш сифатида 1,5 миллиард сўм ажратилди.

● 1993 ЙИЛДА зарар келтирадиган ва кам рентабелли 700 тага яқин давлат хўжалиги давлат тасарруфидан чиқарилади.

● БУ йил пахта толасига давлат буюртмаси 80 фоизгача, пиллага 70 фоизгача камайтирилади.

● ХЎЖАЛИКЛАР фақат пахта толасини мустақил равишда сотишдан ҳозир амалда бўлган шартларга нисбатан 20 миллиард сўм кўп пул оладилар.

● ТОШКЕНТ шаҳрида 11 мингта тадбиркорлик тузилмаси рўйхатга олинган. 1992 йил улар 17,1 миллиард сўмлик иш бажардилар ва хизмат кўрсатдилар. Жумладан, тадбиркорлик тузилмаларида 1,9 миллиард сўмлик халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқарилди.

● ПОЙТАХТДА 35 та тижорат банки фаолият кўрсатмоқда.

● Тошкентдаги қўшма корхоналар 5,3 миллиард сўмлик маҳсулот ишлаб чиқардилар. Экспорт ҳажмида уларнинг улуши бир йилда 1,5 баробарга ортди ва 32 миллион АҚШ долларига етди.

● 1993 ЙИЛДА шаҳар халқ хўжалигини ривожлантиришга 2 миллиард АҚШ доллари миқдорида хорижий сармоя сарфлаш кўзда тутилаяпти. Унинг ҳисобига деҳқон (фермер) хўжаликлари учун жажжи тракторлар, улар учун двигателлар, маиший электроника, нусха кўчириш машиналари, насослар, дори-дармон ва истеъмол моллари ишлаб чиқарадиган қувватларни ишга тушириш режаланган.

• Бозор муносабатлари шаклланяпти

МЕҲНАТИГА ЯРАША

РЕСПУБЛИКА Президенти Ислом Каримов ички ва ташқи сиёсатда Ўзбекистоннинг ўзига хос хусусиятларини, анъаналарини ҳисобга олмоқда. Бозор муносабатларига ўтиш учун барча соҳаларда амалий ишлар қилиняпти. Бу бизнинг кўпминг кишилик жамоамиз ҳаётида ҳам сезиларли ижобий ўзгаришлар ясамоқда.

Ҳозирги кунда фалон сўмлик маҳсулот ишлаб чиқаришинг шарт, деб буйруқ берилаётгани йўқ. Ўз-ўзидан режа кетидан қувиш ҳам барҳам топган. Корхонамизда штат ҳам, белгилаб қўйилган ойлик маош ҳам йўқ. Ҳар бир ходимга меҳнатига яраша ҳақ тўланяпти. Ким яхши ишласа, сифатли мол тайёрласа ўшанга яраша ойлик олаверади. Шу кунларда ишчи ва хизматчиларнинг ўртача ойлик иш ҳақлари 12—13 минг сўмни ташкил этмоқда.

Ҳар бир ходим ўз иш жойини муҳофаза қилиши оддий қоидага айланган. У ўз иш жойини озода сақлаб, ўз машинасининг равон ишлашини таъминлаб меҳр билан, сидқидилдан меҳнат қилса, мунтазам иш маданиятини ошира борса, тикаётган чоки сифатли бўлади. Бу эса у тайёрлаган маҳсулотнинг харидоргирлигини таъминловчи асосий мезон. Сифатли молни сота билиш ҳам керак.

Корхонамизда шу кунларда 70 хилга яқин маҳсулот ишлаб чиқарилмоқда. Уларнинг 95 фоизи замонавий моделда. Мақсадимиз республикамиз аҳолисини чиройли кийинтириш. Жамоамиз ҳиссадорлик жамиятига аъзо бўлиш арафасида турибди. Бу корхонамиз жамоаси халқимиз дидига мос сифатли маҳсулотлар ишлаб чиқариш учун кенг имкониятлар яратади, деган умиддамиз.

Абдуваҳоб ТОШПЎЛАТОВ,
«Юлдуз» тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмасининг бош директори.

«Чевар» ҳиссадорлик жамияти корхонасининг жамоаси бозор иқтисодиёти талаблари асосида иш юритаётгани туфайли маҳсулот сифати кун сайин яхшиланиб бормоқда. Тикувчилар тайёрлаётган молларнинг 90 фоизи болалар ва катталарнинг устки ҳамда ички ёзги кийим-кечакларидан иборат. Улар кўркамлиги, сифатлилиги туфайли харидорлар дидига мос келмоқда. «Чевар» тамғаси туширилган моллар пештахталарда туриб қолмаяпти.

Жамоа аъзолари яқинда ҳиссадорлик жамиятига аъзо бўлишди. Бу эса қўли гул чеварларни янада унумли меҳнат қилишга илҳомлантирмоқда.

Шу йил мобайнида бу ишчан жамоа аъзолари ўз жонажон корхоналарининг 25 йиллигини нишонлайдилар. Шу кунларда ана шу санага қизғин ҳозирлик кўрилмоқда. Бу ерда узоқ йил ишлаган меҳнат фахрийлари, илғор ишчиларга ҳадя этиш учун қимматбаҳо буюмлар, совғалар ҳозирланмоқда.

СУРАТДА: корхона цехларидан бирида.

ЎЗ УЙИМ

ХАЛҚИМИЗДА ўз уйим, ўлан тўшагим, деган ҳикматли гап бор. Ўз уйингга ўзинг эга бўлганингга нима етсин. Биз оиламиз билан давлат уйида яшардик. Ўқитувчи бўлганим учун уйимиз имтиёзли асосда текинга хусусийлаштирилди. Бу албатта биринчи галда давлатимизнинг оддий фуқароларга қилаётган ғамхўрлиги самараси бўлса, қолаверса республикамиз мустақилликка эришганлиги, бозор муносабатларига ўтаётганимиз шарофатидир.

Эндиликда ўз уйимизга ўзимиз эгалик қиламиз. Уни хоҳлаган фарзандимга ҳадя қиламан, хоҳласам уни бошқа бировга сотиб, бошқа ердан уй-жой қилиш ҳуқуқига эгаман.

Зотан, биз ҳуқуқий давлат барпо этар эканмиз, шахс эркинлигини таъминлаш учун барча имкониятларни яратиш лозим.

Санобар ОДИЛОВА,
Тошкент Давлат ҳуқуқшунослик институти ўқитувчиси.

МАЪЛУМКИ, шу пайтгача Тошкент шаҳрининг Эски шаҳар қисми оддий қулайликлардан ҳам маҳрум эди.

Мустақиллик шарофати туфайли кейинги йилларда аҳолининг бағрига шамол тегиб табиий газ билан таъминланди. Шаҳримиздаги «Сувчи» ширкати эса «Маҳалла» дастурига киритилган аҳолини ичимлик сув билан таъминлашдек масъулиятли вазифани ўз зиммасига олганди.

• Халққа хизмат—олий ҳиммат

Савобли ишга бел боғлаганлар

Шаҳримиздаги бир қатор маҳаллаларни тоза ичимлик суви билан таъминлаш ҳамда канализация қувурларини ётқизиш ишларини шу ширкатнинг Абдурашид Мўминов раҳбарлигидаги 5 та бригада аъзолари сидқидилдан бажармоқдалар.

— Аҳоли сони жиҳатидан ниҳоятда зич жойлашган Сағбон, Қорасарой кўчаларида ишлаш жуда оғир бўлди, — дейди биз билан суҳбатда Абдурашид Мўминов. — Эски, тор кўчаларда узун қувурларни бўлиб-бўлиб пайванд қилишга тўғри келди. Бу ишларни бажаришда Шуҳрат Одилов бошчилик қилаётган бригада аъзоларидан экскаваторчи К. Абдураҳимов, пайвандчи Виктор Лазуткин, лойиҳалаштириш бўйича технолог Р. Мақсумовалар жонбозлик кўрсатишди. Улардан маҳаллалар аҳолиси жуда миннатдор.

Шу кунларда Форобий кўчасидаги қатор маҳаллаларда канализация қувурларини ётқизиш ишлари авж олган. Шундоққина ҳовлининг ёнидан оқава сувлар оқиб, ҳар хил касалликлар тарқалиши олдини олишдан савобли иш бўлмаса керак.

«Сувчи» ширкати ишларининг яхши йўлга қўйилишида Собир Раҳимов тумани ҳокимлиги ҳамда «Сувсоз» тресті мутасаддилари ўз ёрдамларини аямаётирлар.

Ширкатчиларнинг шу кунларда олиб бораётган ишлари ҳам мақтовга лойиқ. Улар Қорасарой кўчасида 1,5 километр узунликда канализация, шунингдек, шунча масофада тоза ичимлик суви ўтадиган қувурларни ётқизиб бўлишди. Ўтган йили жами 5 километр масофага канализация ва ичимлик суви қувурлари ётқизиш ишлари амалга оширилган эди. Бу йил эса 35 километрни қоплайдиган канализация ва ичимлик суви қувурлари ўрнатиш ишлари рўёбга чиқарилади.

Саодат ЙЎЛДОШЕВА.

ИЛҒОР ТАЖРИБАЛАР

ҲУНАР-ТЕХНИКА билим юртлари ходимларининг малакасини ошириш республика институти ҳунар-техника таълими ривожи йўлида самарали изланиб, педагогларни зарур билимлар билан қуроллантириб келмоқда. Давр тақозоси билан малака ошириш муддати бирмунча қисқартирилди.

Шунга қараб уюштирилаётган суҳбатларнинг мавзу режалари шу кун руҳига мослаштирилди. Бундай машғулотларни уюштиришда янги тузилган ўқув дастурига асосланилмоқда. Малака ошириш даргоҳида қатор янги курслар йўлга қўйилди. «Одобнома», «Сиёсатшунослик», «Табиат муҳофазаси», «Бозор иқтисодиёти» каби курслар машғулотлари таъсирчанлигини оширишнинг муқобил методлари ҳам ишлаб чиқилди. Айни бир вақтда Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлигидаги республикалар педагоглари орттирган илғор тажрибаларни тарғиб қилишга ҳам алоҳида аҳамият берилмоқда. Шунингдек, ҳунар-техника таълими жонкуярлари бўлган ўзбекистонлик зиёлиларнинг энг яхши таълимий фаолиятларини алмаштиришга ҳам киришилди.

Бу ва шунга ўхшаш бошқа мавзулар замонавий дарс машғулотлари орқали тингловчиларга етказилмоқда.

Акбар АЛИЕВ.

Ғафур ҒУЛОМ,
Ўзбекистон халқ шоири.

БИЗНИНГ УЙГА ҚЎНИБ ЎТИНГ, ДЎСТЛАРИМ!

Ўзбекистон юртига борган чоғи,
Гурр очилур қардошликнинг қучоғи,
Дилда қайнар неъматларнинг ўчоғи,
Асфальт йўлда «Волга»нинг тўпичоғи,
Аввал бизга қўниб ўтинг, дўстларим!
Ғафур Ғулом кимлигини биласиз,
Адресимдир Ўзбекистон, шубҳасиз,
Қисталанг гап, бизникига келасиз,
Ташриф этиб мени хурсанд қиласиз,
Бахт уйида тунаб ўтинг, дўстларим!
Олам билар, Фурқат кўча йўли бор,
Беруний майдони, ёшлар кўли бор,
Муқимий биносин худди сўли бор,
Кўрсатувчи милиционер қўли бор,
Бизнинг уйга қўниб ўтинг, дўстларим!
Дўстлар учун дарвозамиз ланг очиқ,
Бошингизга гул япроғидан сочиқ,
Бу тоза сув, атирсовун, оқ сочиқ
Сўлим айём, келишингиз ярашиқ.
Албат бизга қўниб ўтинг, дўстларим!
Келасиз деб жамбил, райҳон ўтқаздим,
Ким келибди даста-даста тутқаздим.
Заъфар битмай қолди— бир оз ютқаздим.
Қардошликда олтмиш баҳор ўтказдим.
Бизнинг уйга қўниб ўтинг, дўстларим!
Жойни солиб гулзорнинг ўртасига,
Парқув болиш, атласдан кўрпасига,
Мушт тушириб қайғунинг калласига,
Жўр бўлишиб ўн беш тил ялласига,
Бизнинг уйга қўниб ўтинг, дўстларим!
Шукр айтаман толеимга, болам кўп,
Чаккаларга тақилгудай лолам кўп,
Келин-кеват, тоға, амма, холам кўп,
Кўк чой учун етгулик пиёлам кўп,
Бизнинг уйга қўниб ўтинг, дўстларим!
Болалик уй — қалб уйининг бозори,
Шўхликка шўх, Том Сойернинг сардори,
Суйганлари фото ва қўл фонари,
Тегишмаган кишига йўқ озори,
Бизнинг уйга қўниб ўтинг, дўстларим!
Ўртангизда ёзиғлиқ шу дастурхон,
Сахийликка мисоли катта жаҳон,
Дастурхоннинг боши эрур тузу нон,
Юлдуз каби ярашиб сиздай меҳмон.
Бизнинг уйга қўниб ўтинг, дўстларим!
Дастурхонда меваларнинг тури кўп,
Бариси пок, шабнамдай тоза, маҳбуб,
Узум, анжир, шафтоли дер: мени ўп,
Шу қовунни сўйиб енг роҳат қилиб,
Бизнинг уйга қўниб ўтинг, дўстларим!
Бу қирғовул, бу тувалоқ, бедана,
Бу ширмой нон — юзларида седана,
Қази-қарта, сомса дегани мана.
Ҳасип, норин, сиз эмассиз бегона,
Бизнинг уйга қўниб ўтинг, дўстларим!
Мана будир гилос, олма, шакароб
Ва бу эса чаросдан тортган гулоб.
Ичганларни ҳушёр қилувчи шароб.
Бу қимизни сипқоринг кучга қараб,
Бизнинг уйга қўниб ўтинг, дўстларим!
Ҳар гуручи анор дона ош билан,
Муҳаррамой лаганмас, қуёш билан,
Қўл кўкракда, таъзим этиб бош билан,
Ер-оғайни, қари-қартанг, ёш билан,
Бизнинг уйга қўниб ўтинг, дўстларим!
Шеър ўқийлик Лутфийдан, Навоийдан,
Бедил, Фурқат, Пушкин ила Жомийдан,
Кейин қолмай замона айёмидан,
Дил ёрисин мисралар илҳомидан,
Бизнинг уйга қўниб ўтинг, дўстларим!
Ҳар китобдир оиламиз офтоби,
Тирсиллайди кутубхона шкафи,
Кимники, деб сўрса меҳмон арбоби,
Ғафур деган бир Насриддин китоби,
Бизнинг уйга қўниб ўтинг, дўстларим!
Кекса шоир тилидан овозимиз,
Шундай ўтсин ҳар баҳору ёзимиз.
Кўп кўринсин кўзингизга озимиз,
Дўстлар учун жонимиз, ниёзимиз.
Бизнинг уйга қўниб ўтинг, дўстларим!

** Ғафур Ғуломнинг 90 йиллиги олдидан*

НАФАСИ ҲАРОРАТЛИ, ЮЛДУЗИ РАВШАН

Ўзбек адабиётининг сўнмас юлдузларидан бири академик, Ўзбекистон халқ шоири, оташнафас адиб Ғафур Ғулом бу йил 90 ёшга киради. Ушбу муборак санани муносиб нишонлаш учун Ўзбекистон Республикаси Вазирлар маҳкамаси махсус қарор қабул қилди. Юбилейни ўтказиш учун комиссияга шеъриятимиз фахри бўлган машҳур шоирнинг тўйи тадбирларини пухта ишлаб чиқиш топширилди.

Куни кеча Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари М. Қорабоев раислигида юбилей комиссиясининг йиғилиши бўлиб ўтди. Унда Ғафур Ғуломнинг ижодига бағишланган илмий-амалий конференцияларни ўтказиш, шоир ижодига бағишланган видеофильм яратиш каби бир қатор амалий тадбирлар ишлаб чиқилди.

Газетамизда Ғафур Ғулом ижодига бағишланган мақолалар мунтазам эълон қилиб келинмоқда. Бугун улуғ шоир ҳақидаги хотиралар, унинг шеърлари, суратларини эътиборингизга ҳавола қилмоқдамиз.

** Фарзандлар—оталар ҳақида*

Олмос

ДИЛ ТАЪЗИМИМ

БИРОР кун, бирор дақиқа йўқки отам ҳақида ўйламасам. У кишига бошқаларни, ўзимни солиштираман, у киши шу қилаётган ишимга нима дердилар, хурсанд бўлардиларми, хафа бўлардиларми, деб ўзимни имтиҳон қиламан. Аям билан дадамларнинг биз фарзандларини тарбиялашдаги қунт ва чидамларига қойил қоламан.

Мана мен ҳам онаман, невараларим бор, шукур.

Фарзандларимнинг ҳамма истак-хоҳишларини бажара олдимми... Уларнинг қайсидир ўзларига ҳам маълум бўлмаган куртак ёзиб келаётган ноёб истеъдодларини камолга етказишга ёрдам бердимми, ўзларини синашларида қунт қилдимми... Лоқайдлик қилдимми, ўзимни аядимми, вақтим етмадими, орқага ташладимми, баъзи маблағ кетадиган ерларда имкон топабилмадимми деб ўзимни сўроқ қиламан.

Булар учун фарзандларим олдида ўзимни айбдор ҳис қиламан. Улар айбларимни тушуниб етмасалар керак. Чунки ота-онани фарзандлар ўзлари учун ўрнак, илоҳий деб биладилар ва ҳар доим уларга ўхшашга ҳаракат қиладилар. Отам Ғафур Ғулом ва аям Муҳаррамхон биргаликда биз — ҳар биримизга фарзандларимиз камоли йўлидаги ҳар бир уринишимиз, ҳаракатларимизга ҳамроҳ бўлдилар.

Агар кўп ерда «мен» деб гапирсам ўқувчилар мени кечирсинлар. Гап мен ва отам ҳақларида бўлгани, менинг отам ҳақидаги таассуротларим ҳақида бўлгани учун шундай қилаяпман. Раҳматли Холида опам, Улуғбек акамлар хотира ёзишса ҳам шундай қилишарди, деб ўйлайман.

Укаларим Мирзоқодир, Хондамирмирзо, Тошхонбегимнинг ҳар бирининг отам ҳақидаги ажойиб, айтиб бериб ҳам таърифлаб бўлмас хотиралари бор, албатта. Бу сўзларимнинг исботи дадамнинг уларга аталиб ёзилган шеърлар бўларди.

Шундай қилиб, жуда кичиклигимдан ҳар хил рангли шиша парчаларни, тақинчоқларни яхши кўрар, кичик-кичик қутичаларга солиб сақлаб, ўйнаб юрардим. Осмонни, дарахтларни, гулларни ҳар хил рангларда кўргим келарди шекилли, ўша шишаларга солиб кўриб ўтиришдан зерикмас эдим. Баъзан дадам иккаламиз айвонга чиқиб, унинг панжарасига ўтириб олиб, галмагал ўша ранг-баранг шишалардан атрофга қарарлик ва мен ҳайрат ва қувончимни дадамлар билан бўлишар эдим.

Қандайдир ёлғондакам, жезданми узуклар мени қувонтирса дадам уни қўлларимга олиб келиб тақиб қўярдилар. Мен у кишини шундай ачомлардимки улар кулиб:

— Қўйиб юбор, бўйнимни узиб юборасан, — дердилар жуда қийналгандек. Менинг юзларимда эса қувонч ва мамнунлик бўлар эди.

Ўша вақтларда ҳам ҳозиргидек қўғирчоқлар ноёб бўларди шекилли, уларнинг боши, қўл-оёқлари чиннидан ясалар ва салга синиб қолаверар эди. Яна бошқасини олиб беринг, деб қистар эдим. Олиб берар эдилар.

Кейинчалик сал эсимни таний бошлаганимдан кейин менинг истакларим рангли қаламлар, кичик-кичик китобчалар бўлди. Уйимизда ҳамма ўқиш, ёзиш билан банд бўлгани учун китоблар бутун умримга ҳамроҳ бўлиб қолдилар, уларсиз ҳаёт йўқдек ҳис қиламан.

Сўнг мактабга бордим, шеърлар ёдлатишарди, ўқитувчиларим, пионер вожатийларим мени анжуманларга олиб боришар, ўша ерда ҳаяжон билан шеърлар ўқирдим. Албатта, улар дадамнинг шеърлари бўлар эди.

Ҳаяжонлар мени чарчатиб, уйга келганимда ухлаб қолардим. Шунда дадамлар мени эркалаб сочларимни, қўл-оёқларимни силаб дунёда аямдан бошқа ҳеч ким менга айтмаган эркалаш сўзларини айтар эдилар. Мен ухлаб ётган бўлсам ҳам уларни эшитар ва дарров ачомлаб олар эдим. Шунда дадам:

— Тиш-тиш, ҳаммани уйғотасан, ухла, — дердилар.

Мен эрка, бепарво, тўйиб-тўйиб ухлаб ўша ҳар хил шишаларда дадам билан атрофга қараганимиздек ранго-ранг тушлар кўрардим.

Нега одам ҳеч қачон то ўлгунича ота-онаси бағридаги воқеаларга тўймас экан, улар билан яшар экан-а!? Менга қолса дадам ва аям мени ҳаммадан кўпроқ яхши кўришар эдилар дейман. Укаларим, акамдан сўраганимда улар эса ўзлари ҳақида «Мени кўпроқ яхши кўрар эдилар» дейишади. Отам ва аям меҳрларини бизларга бир хил таратганлари учун ҳар биримизда бир хил ҳис уйғотган бўлишса керак. Шунинг учун ҳам бизда бир-биримизга нисбатан ҳеч қандай рашк бўлмас эрди...

Учинчи синфда ўқий бошлаганимда балетга қизиқа бошладим, олдимиздаги Муқимий номидаги театрдаги балет студиясига қатнай бошладим, дадам ҳам, аям ҳам қаршилик кўрсатишмасди.

Мусиқага қизиқдим, рояль олиб беришди, ўқитувчи чақиришди. Кейинчалик бу роялда «Мирзачўл» кантатасини Сулаймон Юдаков билан бирга ёзишган.

Дадамларнинг расмларини Абдулҳақ ака чизар, у киши билан Неъмат Қўзибоев бизникига кўп келишар эди. Дадам аввал «позировать» қилар, кейин чой ичишиб гапиришиб ўтиришар эди. Ҳозир ўйласам, Неъмат ака ёш йигит эканлар. Менга қолса катта одам деб ўйлардим. Бир куни дадам мен чизган расмларимни кўрсатган эканлар, Неъмат ака ўзи бошқараётганми ёки ўқитувчилик қилаётганми эсимда йўқ, Глиэр номидаги бадиий студияга таклиф қилдилар. У студияда мусиқа, амалий санъат, рассомлик бўлимлари бор эди.

Дадам ўзлари мени ҳозирги Бенъков номли рассомлик ўқув юртининг орқасида жойлашган (аввал болалар уйи эди) Глиэр номли студияга олиб бордилар. У ерда расм, мусиқа билан шуғулландим.

Дадамни 50 йилликларига катта тайёргарлик кетарди. Ўша санага Фазилат опа Сайдалиева дадамларнинг расмларини кашта қилиб ипакларга тикар эдилар. Шунда бизникига кўп келар эдилар. Мен яна шу ҳунарга ҳам қизиқиб қолдим. Дадам бу истагимни ҳам қўллаб, мени Максим Горький кўчасида жойлашган халқ амалий санъатини ўргатадиган ўқув устахонасига олиб бордилар. У ерда ўғил болалар ўймакор стол-стуллар, эшик, уй тоқилари ясашар эди. Қизларга каштачиликни Фазилат опа ўргатар эдилар. Каштачиликни ўрганишга мен синфдошим Раънони ҳам бирга олиб бордим. Мен тинмай ўзлигимни қидирар эдим, шекилли, дадам менинг бу изланишларимга ҳамроҳ бўлардилар. Менинг озгина муваффақиятимни ҳам кўрар, қизиқишим сўнганини ҳам билар, тушунар эдилар.

Форобий номли тажриба мактабининг тўгарагида қуён, қушлар, каламушлар боқар эдик, яна тепалигида гуллар ўстирар эдик.

Қиш совуқларида картошка, сабзи, карамларни уйдан ўша Форобий мактабига олиб борар (Олмазор кўчанинг охирида Ҳамид акамларни (Ҳамид Ғулом) уйларидан ҳам ўтиб кетиларди) эдик. У ерга кун ора қатнардик. Қуёнлар ўлиб қолмасин, тепамиздаги гуллар музлаб, сўлиб қолмасин, деб овқатни қуёнларга, ўтини тепамизнинг печкасига солиб келар эдик. У ҳам ўтди. Аям, дадам ҳамон кузатар эди.

Бадиий тўгаракка қатнашиб, Жамила, Гули ролларини ўйнаб кўрдим, ҳамон кўнглим тўлмас, яна нимагадир интилар эдим. Аям, дадам буни сезишар, мени тушуниб туришарди.

4-синфда ўқий бошлаганимда газета ҳам чиқарар эдим. 90-мактабда 9-синфдан ўқий бошладим, рус тили ўқитувчиси Елена Павловна менга рус ва ўзбек тилида чиқадиган «Литературная газета» деворий газетасини чиқаришни буюрди. Мен роса ҳаракат қилиб расмларини чиздим. Мақолалар йиғдим. Редколлегияда ҳуснижамол (ҳуснихат) Ботир (безакчи) синфдошларим бор эди. Газетамиз жуда сифатли чиқди шекилли, бу вазифа мактабни битиргунимча менинг бўйнимда қолди. Бу билан баробар «Ленин учқуни», «Ёш ленинчи» газеталарида хабар, мактаб ҳаётидан миниатюралар ёзардим. Ҳамма мақтарди. Лекин дадам индамас эдилар. Бу қизиқишим охиргиси эканлигини билдилар шекилли (уни ўзим ҳам билмас эдим).

Ўйласам, ҳаммаси менинг ҳаётда ўз жойимни топишим учун бўлаётган ҳаракатлар экан. Дадам оилада жуда талабчан эдилар. Ўзлари жуда эътиборли эдилар, биз фарзандларидан энг аввал эътиборли бўлишни талаб қилар эдилар. Одамларга бефарқ қараганларни ёмон кўрар эдилар. Ёнларида юрган шогирдлар яхши билишади, айтсин.

Биз — фарзандларини рост гапиришга ўргатганлар. Яна ҳар қандай меҳнатдан бош тортмай қилиш уйимизда қонун эди. Ҳамма билади, шундай оилалар бор, ота-онаси сал бақувватроқ бўлса фарзандлари улар орқасидан керилиб юраверади. Шундайларни ёмон кўрардилар. Ҳар доим «Менинг соямда юрмаинглар», дер эдилар...

...Мактабни тугатиш арафасида менинг ким бўлиб етишишим ҳақида кўп тортишувлар бўларди. Аям «Дўхтир бўлсин, одамларни яхши кўради, ҳожатбарор, меҳрибон десалар». Мен «Қондан қўрқаман», дердим, кўпроқ биологми, ботаник бўлақолай дердим.

Дадам индамас, бу баҳсларга қўшилмас эдилар. Мактабни тугатдим, ҳужжатларимни бирор институтга топшириш куни эрталаб аям:

— Бор, даданглар, бувинглардан фотиҳа олгин, — дедилар. Ҳамрохон Саримсоқ қизи — (аямларнинг аялари) бувим росаям яхшилаб кўз ёшлари билан қиблага қараб дуо қилдилар. Дадамлар сўрида ўринларида газеталарни ёйиб ўқиб ўлтирардилар, мени кўриб:

— Ҳа, калла-ю саҳардан қаерга кетаяпсан? — дедилар кўзойнакларининг тепасидан менга қараб.

— Институтга, ҳужжат топширгани...

— Қайси институтга?

Мен елкамни учириб «Билмайман» ишорасини қилдим. Дадам қўлларини фотиҳага бирлаштириб:

— Журналист бўлгин, омин оллоху акбар, — дедилар. Гап тамом, менинг ҳоҳишим ҳам шу эди-да, дадамнинг олдиларидан ўтолмай юрган эдим. Чунки катта журналист бўлиб етишишга ишончим йўқ эди. Қувониб кетдим, сўрига сакраб чиқиб бетларидан чўлп-чўлп ўпиб олдим. Ҳай-ҳай, дегунларича югуриб аямларнинг олдиларига бориб уларни ҳам ачомлаб ўпиб олдим-да!

— Дадам журналист бўлгин, дедилар деб югуриб кўчага чопиб кетдим...

Мен университетга кириш имтиҳонларини топшираётганимда дадам Фарғона водийси бўйлаб ижодий сафарда эдилар. Ким неча баҳога топширди, институтга ўз кучи билан кира оладими-йўқми, аралашмас эдилар.

Мени университетга кирувчилар кўплигидан чет тиллар институтига ўтказишмоқчи бўлишди. Хафа бўлиб уйга келдим, роса йиғладим.. Кечқурун дадам Андижондан телефон қилиб қолдилар. Аям бўлган воқеани айтсалар, дадам:

— Олмосни чақиринг, — дептилар. Мен телефонга келдим. Дадам:

— Хафа бўлма, у ерда ўқигинг келмаса сени эрга бераман, яхши она бўлиш энг яхши касб. Ёмон журналист бўлгандан, яхши она бўлиш жамият учун яхшироқ, — дедиларда трубкани қўйиб қўйдилар.

Мен яна роса йиғладим. Менга айтган гапларини ўша вақт тушуниб етмаган эдим. Ҳозир ўйласам дадам жуда тўғри айтган эканлар. Мен «резервист», кейин ҳақиқий талаба бўлиб, ўзим ҳаракат қилиб ўқий бошладим...

1959 йили дадамлар, аямлар, Ойбек домла, Зарифа опамлар, Акмал Пўлатлар билан Ўрта Ер денгизига саёҳатга кетишадиган бўлишди. Ўшанда уй рўзғорини тебратишни (пулларни) менга ташлаб кетишди.

Дадамнинг қизиқ, фойдали одатлари бор эди. Ҳар доим биз болаларни, шогирдларини мустақиллик синовидан ўтказиб турар эдилар. Мени бозорларда бирга олиб юриб рўзғорга керак озиқ-овқат, буюм олишга қунт билан ўргатсалар, аям уй тутиш, меҳмон кутиш, овқат қилишни ўргатардилар. Лекин уйда катталардан бувимлар, Улуғбек акамлар, Дилдорхон кеннойим бўлишларига қарамай рўзғорни ёш, эрга ҳам тегмаган қизга — менга ишониб кетишлари четдан қараганда ғалати эди. Лекин бу синов эди. Оила юргиза оламанми? Тежашни биламанми? Оилани ўйлайманми, ёки ўзимга бўлсин дейманми? Келгусида ўз оилам бўлганда эплай оламанми? Шуларни синамоқчи эканлар.

Мен синовдан бувим бошчиликларида яхши баҳо билан ўтганман. Бир ярим ой тинч, тўқ яшаганмиз. Бериб кетган пуллари ортиб қолган.

Ўша кезлар, мен бичиш-тикишга қизиқиб кетиб, бичаверипман, бичаверипману лекин тикишга келганда ҳафсалам келмабди. Уйда ҳозиргача мен бичиб қўйган матолар борлигини аям кулиб-кулиб невараларига айтиб қоладилар.

Бир куни ўша тикувчиликка берилиб кетган вақтларим (хоҳласам «модний» кўйлакни икки-уч соатда тикиб кийиб олардим) ўзимга баргикарам хитой товаридан халат тикар эдим, тугмаларини ҳам худди узумнинг донасига ўхшаганидан танлаган эдим. Зулфия опам (Ўзбекистон халқ шоираси) келиб қолдилар, мени роса мақтадилар. Мен бирпасда талтайиб кетдим, албатта.

— Мен ҳеч қунт қилмайман, тикишни билмайман,— дедилар. Мен ҳам мақтовлардан эриб кетиб худди катта чеварлардек ўйламай: —Осон, ўргансангиз қийин эмас —дебман.

Аям, дадам менинг гапимни кузатиб туришар эди, уялиб кетишди шекилли, бир-бирларига қараб қолишди.

— Сенга ўхшаб битта халатни беш кун тиккунча Зулфияхон битта шеър ёзса юзта халат тиккандан кўра кўпроқ фойда бўлади. Ҳамма билган ишини қилса замонамиз яна ободроқ бўлар эди, — деб қўшиб қўйдилар. Бу гапдан Зулфия опамга «Билмайман деб ўкинма, сен билган иш ҳамманинг қўлидан келавермайди» деб мақтаганлари эканлигини тушундим ва катталарга гапираётганда энди ўйлаб гапиришим кераклигини бу синовда яна бир уқиб олдим.

Дадам шундай улуғ зот бўлишларига қарамай биз фарзандларини эркалашни, мақташни, ўз вақтида танбеҳ беришни ҳам билар эдилар.

Дадамнинг тарбияни ўз вақтида олиб боришлари олдида тиз чўкса арзийдиган устоз эдилар.

СУРАТДА: Ғафур Ғулом (чапдан) қизи Олмос, машҳур адиб Константин Симонов; Ўзбекистон халқ ёзувчиси Ҳамид Ғулом билан. (Сурат биринчи марта эълон қилинмоқда).

ШУҲРАТ,
Ўзбекистон халқ ёзувчиси.

ШОИРЛАР ҲАМ БИР ТОҒ

ХОТИРА ёзишга одатда инсон журъат эта олмайди. Одатда хотирадан кўтарилган киши сиймосини тиклаш учун хотира ёзадилар. Ғафур ака эса бутун бўйбасти билан кўз олдимизда рўй-рост турибди. Унинг фикр ва шўхлик тўла чақноқ кўзлари, ҳам серзарда сўз айтишга, ҳам лутфона ҳазил-мутойиба учиришга тайёр турган лаблари, кўзойнак ярашган ўйчан, чиройли юзи, чимирилган қошлари, наинки фақат оиласи, ёр-биродарлари, яқинларининг, балки катта-кичик жами юртдошларининг нигоҳидан, ўйидан, қалбидан заррача ҳам кўтарилган эмас.

Тоғнинг салобатини пайқамоқ учун узоқроқдан қараш керак, дейдилар. Шоирлар ҳам худди бир тоғ. У билан ёнма-ён ёки бирга турганингда унинг буюклигини бутун тўлалиги билан сезмас экансан. Шундай вақтлар келар эканки, бу тоғ сендан узоқлашади, сен энди уни кўрмас экансан.

Ана шундай пайтда уни кўз ўнгингдан ўтказасан. Бирга бўлган, суҳбатлашган ҳамдард онларингни бутун эҳтироси билан сезиб, ўкиниб қўяр экансан. Ана шундай тоғ шоир билан замондош бўлганингдан, у билан бир ҳаводан нафас олиб, бир шаҳарда яшаганингдан, унинг ҳузурбахш, оловқур суҳбатидан баҳраманд бўлганингдан яшнаб кетасан, киши. Ғафур Ғулом ғурури баланд, қалби кенг, суҳбати ҳароратли ажойиб инсон эди. У билан гоҳ шоир, гоҳ суҳбатдош, гоҳ ҳамсафар бўлиб юрган чоғларимда бу улкан зотнинг бир кун келиб, бир инсон сифатидагина эмас, ажойиб шоир, қадрдон суҳбатгўй сифатида унинг ўрни йўқланишини тасаввур қилмас экансан. Мана бир неча йилдирки, ажойиб вужуд орамизда йўқ. Унинг ўрни хоҳ йиғинларимизда бўлсин, хоҳ кичик суҳбатларимизда бўлсин, хоҳ газета ва журналларимиз саҳифаларида бўлсин, хоҳ телевидение экранларида бўлсин, жуда-жуда йўқланиб туради.

Тезкор ва ҳозиржавоб нотиқ, улкан минбарларда ажойиб сўз устаси, матбуотимиз саҳифаларига гул бўлиб тушган ҳозиржавоб ва ўткир шеърлар муаллифи, катта йиғинларнинг режаликор маслаҳатгўйи эди. Энди унинг бутун салобати, баркамоллиги, заковати, дилкашлиги узоқдаги пурвиқор тоғдек барча фазилатлари билан улуғворлиги батафсил сезилаяпти.

Унинг «ўрни энди тўлмасдек, очиқ-ойдин бўлганлиги учун ҳам жуда йўқланиб турибди. Ўзига хос виқор билан тили бурро шоир, у ҳаёт бўлганида, ўзининг оловнафас публицистик мақолалари, фалсафага тўла шеърлари билан газета ва журнал саҳифаларини тўлдирмасмиди? Ўзига хос донолик билан атрофдагиларни янги ютуқларга чорламасмиди? Афсус, у йўқ! Буюк Ғафур Ғулом йўқ! Лекин шоир бир умрга етарлик баркамол ва ибратомуз ижод намуналарини қолдирди. Бу асарлар шоирнинг ҳамон абадий барҳаётлигидан далолат бериб туради. Унинг шеърлари йўлимизда йўлдош, ишимизда мададкор бўлиб турибди. Ижодкорлар карвонига ҳамон сарбон, ҳамон маслахатчи бўлиб турибди. Замондош ижодкорларнинг асарларини ўқиган сари нг фикринг очилади, бағрингга илиқ нур югуради, кўксингда қанот пайдо бўлади. Кўзларинг тиниқлашиб, олис уфқларнинг чўққиларини тиниқ кўради кўзинг. Эртанги кунингга иштиёқинг ортиб, эртанги кунингга шукроналар ўқийсан.

Ҳа, шоир Ғафур Ғулом буюк одам эди. Буюк кишиларнинг босган ҳар бир изи муқаддас, қолдирган мероси ибратдир. Эртасидан умидвор кишилар Ғафур Ғуломни ўқийди. Бадиий нафосатнинг завқ-шавқидан кўкраги тўлиб, баҳраманд бўлмоқни истаган одам Ғафур Ғуломни ўқийди. Ҳа, уни ўқиб туриш керак, қироат қилиб туриш керак, у ўта замонавий, юксак нафаси ҳароратли, юлдузи равшан ижодкор. Мен эсимни таниб, унинг ижодидан баҳраманд бўлганимдан, ҳазил-мутойиба, латифаларини завқ билан тинглаганимдан, баъзан сафарларда бирга юрганимдан тақдиримга шукроналар ўқийман.

Ҳа, у доим эсласа, ҳаётидан эслагулик, ижодидан нур олса олгулик, замондошлари у билан бир ҳаводан нафас олса арзигулик инсон эди. Бундай шоир ўлим билмайди. Ўлим бундай кишиларнинг фақат вужудинигина олиб кетади. Уларнинг ўй-фикри, орзу-нияти, хизмати ва хислати мангу барҳаётдек, ялтироқ байроқдек ҳилпираб туради. Бу байроқ авлодлар қўлидан минглаб авлодлар қўлига шараф нишонаси бўлиб ўтади. Унинг барҳаётлигидан нишона бериб туради. Ҳа, Ғафур Ғулом биз билан юрибди. Биз билан шу йилларнинг ҳавосидан кўкраги тўлиб нафас олаяпти ва шундай бўлиб қолади.

Ёзувчи айтганидек Ғафур Ғулом биз билан ҳамнафас. У ҳам биз каби мана шу шиддаткор XX асрда яшамоқда. Адибнинг ўзи айтган «Ақл ва қалам» шеъридаги қуйидаги мисралар унинг биз билан яшаётганидан далолат бериб турибди:

Шу улуғ кунларнинг
гражданиман,
Ақл ва балоғат жонга
пайваста.
Қариб-чуриб ўлгач, саодат
билан.
Қаламим қабрнинг
туғига даста!..

Раҳмдил ва меҳр-мурувватли бўлайлик

ХАЙРИЯ ҲАРАКАТИДА

БУГУНГИ бозор муносабатларига ўтилаётган шароитда болалар ҳақида, айниқса ота-она меҳридан бебаҳра болалар ҳақида ғамхўрлик қилиш долзарб масала бўлиб турибди. Ана шундай шароитда кўплаб аҳолига маиший хизмат кўрсатиш корхоналари «Меҳр-шафқат» хайрия ҳаракатига қўшилмоқдалар. Улар пойабзал, тикув, трикотаж буюмлар билан бепул таъминлашаяпти, сартарошлик хизматлари кўрсатишяпти, суратга олишяпти.

Фақат Наврўз байрами нишонланаётган кунларда маиший хизмат соҳаси жамоалари 24-болалар уйига 400 минг сўм моддий ёрдам кўрсатишди.

«Маиший техникани таъмирлаш» фирмаси болалар уйи эҳтиёжларига 35 минг сўм маблағ ажратди. Мураккаб маиший техникани таъмирлашни ўз зиммаларига олдилар. «Металлобитремонт» жамоаси темир каравот, ўйинчоқларни тузатиб беришди ва карнизларни алмаштиришди. «Шерзод» жамияти эса етим-есир болалар кам-кўстига ишлатиш учун 500 минг сўм пул берди. «Феруза» заргарлик заводи ҳам худди шунча сўм миқдорида пул ажратди. «Тошкент шаҳар пойабзал тузатиш маиший хизмати», «Тошкент шаҳар тикув маиший хизмати», «Тошкент шаҳар трикотаж маиший хизмати» ишлаб чиқариш бирлашмалари ҳам баҳоли-қудрат бу хайрли ишга ўз ҳиссаларини қўшишди.

«Ўзгипротехбит» (Ўзбекистон давлат маиший техника лойиҳа институти) болаларга 35 минг сўмлик 50 жуфт оёқ кийим, «Ҳилола» хусусий корхонаси эса ўн минг сўмлик турли трикотаж буюмлар, «Ўзбекистон қурилиш-мебель таъмирлаш маиший хизмати» ассоциацияси эса Наврўз байрамида 50 та болалар стули совға қилдилар. «Тошкент шаҳар сурати», «Прокатразнобит» ишлаб чиқариш бирлашмаси, сартарошлик хизмати комбинати, «Умид» ҳиссадорлик жамиятлари ҳам меҳр-шафқат ишидан четда қолишгани йўқ. Бу хайрли ишга турлича хизмат соҳасидаги жамоалар ҳам ҳисса қўшганликлари қувонарлидир.

И. КОГАН,
А. МИНГУЛОВ.

СУРАТДА: Эски Жўва бозорининг кўриниши.

Андрей Пишненко сурати.

Хорижда

УЙҚУСИЗЛИК МУАММОСИ

АҚШ конгресси томонидан ташкил этилган махсус бир комиссия мамлакат аҳолиси орасида уйқусизлик касаллигининг кенг тарқалганини аниқлаб, бу жамоа учун ўта зарарли бўлганлигини баён этди. Уйқу бузилиши масаласи билан шуғулланаётган комиссия икки йилдан буён илмий фаолият олиб бормоқда. Бу тадқиқотлар натижасида америкаликларнинг 33 фоизи уйқу муаммосига мубтало бўлганлиги аниқланди.

Комиссиянинг билдиришича, камида 40 миллион америкалик уйқусизликка учраган. Уйқусизликнинг уйқунинг турли сабаблари туфайли бузилиши, узоқ вақт ухлай олмаслик, барвақт уйғониш, ухлаш давомида тез-тез уйғониб кетиш ва ниҳоят тунги уйқунинг батамом йўқолиб кетиши каби кўринишлари юзага чиқмоқда.

Комиссиянинг билдиришича, уйқу тартибсизлигига иш ёки ҳаётдаги баъзи муаммо сабаб бўлиб келмоқда. Уйқусизлик натижасида инсонлар ўртасида алоқалар бузилиб, одамларнинг иш қобилияти ёмонлашяпти ва соғлиғига салбий таъсир этмоқда. Машина ҳайдовчилари эса уйқусизликдан бахтсиз ҳодисаларга дучор бўлмоқдалар.

Комиссия томонидан тайёрланган ахборотда уйқу муаммоси АҚШда камида ўн олти миллиард долларлик пул ва тиббий зарарга сабаб бўлганлиги айтилади. Ҳали ҳам кўпгина муассаса ишчиларининг уйқу муаммосига эътибор бермаганлиги ва соғлиқни сақлаш муассасаларининг бу масалага лоқайдлиги кўзга ташланмоқда.

(«Садо», «Америка овози» радиостанцияси эшиттиришлари асосида).

Жиноят жазосиз қолмайди

ҲАҚИҚАТНИ ЮЗАГА ЧИҚАРИБ

РЕСПУБЛИКАМИЗДА жиноятчиликнинг барча турларига очилган қатъий кураш ўзининг самарасини бераётгани сир эмас. Бундан ўттиз йил муқаддам жамоат тартибини сақлаш идораларига дастлабки тергов олиб бориш ҳуқуқи берилган эди. Орадан ўтган вақт ичида ички ишлар идораларининг қилни қирқ ёрадиган терговчилари қанчадан-қанча мураккаб ишларни очдилар, республикамизда мустаҳкам тергов аппарати ташкил этилди. Бизнинг Тошкент шаҳар Ички ишлар бош бошқармаси бошлиғининг ўринбосари, тергов бошқармасининг бошлиғи, милиция подполковниги Сайфулла Асатов билан суҳбатимиз ҳам Ички ишлар идораларида тергов хизматининг ташкил этилиши жараёнлари ҳамда ҳозирги вақтда жиноятчиликка қарши кураш ҳамда фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини ҳимоя қилишни таъминлаш борасида амалга оширилаётган ишлар хусусида бўлди.

— Сайфулла ака, сизнинг дастлабки фаолиятингиз милиция хизматидан бошланган. Тергов фаолияти билан шуғулланаётганингизга ҳам 20 йилдан ошибди. Келинг, яхшиси суҳбатимизни ички ишлар идораларидаги тергов хизматининг қандай ташкил этилганлигидан бошласак.

— 1963 йилга қадар жиноий ишларга доир дастлабки терговни прокуратура идоралари олиб борар эди. Жиноятчиликка қарши курашни кучайтириш жуда зарурлиги ва милиция оператив хизмати билан тергов идоралари ўртасидаги ҳамкорликни яхшилаш мақсадида ўша йили ички ишлар идораларида тергов аппарати тузилди. Шунга мувофиқ иттифоқдош республикаларнинг жиноят-процессуал мажмуаларига тегишли ўзгартиришлар киритилди ва тергов идоралари 1963 йил 1 июлдан расмий равишда ўз вазифаларини бажаришга киришди. Аммо бу тергов бўлинмалари ўша вақтда милициянинг суриштирув бўлимларидан ва ҳатто прокуратуранинг тергов аппаратидан сезиларли даражада фарқ қиларди.

Хусусан, ички ишлар идораларининг терговчиларига процессуал мустақиллик, жиноий ишлар юзасидан прокурор рухсати ва тасдиғи талаб қилинадиган ҳоллардан ташқари барча вазиятларда ўзи қарор қабул қилиш ҳуқуқи берилган эди. Милиция терговчилари прокуратура терговчиларидан фарқли равишда ички ишлар идоралари йўли билан олиб борилаётган жиноий ишларни тергов қилишда ҳамкорликни тезроқ ташкил қилардилар, хизмат имкониятларидан тўлароқ фойдалана олар эдилар.

1970 йилга қадар тергов аппарати фақатгина ички ишлар вазирлиги вилоят ва шаҳар бошқармалари таркибида бор эди. Терговчилар эса шаҳар ва район ички ишлар бўлимларининг бошлиқларига бўйсунмасалар ҳам, шу бўлимлар ҳузурида тергов ишларини олиб боришарди. 1970 йилдан бошлаб шаҳар ва район ички ишлар бўлимлари таркибида тергов бўлимлари ва гуруҳлари ташкил этилди. Тошкент шаҳар тергов аппарати ташкил этилган дастлабки кунданоқ уни юксак инсоний фазилатларга эга бўлган малакали ходимлар билан таъминлашга катта аҳамият берилди. Бунда Ўзбекистон Ички ишлар вазирлиги тергов бошқармасининг биринчи раҳбари бўлган, Улуғ Ватан уруши қатнашчиси Акмал ака Аминовнинг хизмати ниҳоятда катта бўлди. А. Аминов Ички ишлар вазирлиги тергов бошқармаси ва унинг жойлардаги бўлинмалари ишини йўлга қўйиш, уларни тажрибали ходимлар билан таъминлаш ишига катта ҳисса қўшди.

Ҳозирги кунларда эса республикада мураккаб вазифаларни уддалашга қодир бўлган малакали тергов аппарати барпо этилган. Унинг негизини ички ишлар идораларининг терговчилари ташкил этади. Шуни қатъий ишонч билан айтиш мумкинки, улар республикадаги жиноий ишларнинг аксарияти юзасидан тергов ишларини муваффақиятли олиб бормоқдалар. Тергов аппарати ташкил этилган 1963 йилда терговчиларимиз республика ҳудудида содир этилган жиноий ишларнинг салкам 40 фоизи юзасидан тергов ишларини олиб боришган бўлса, 1992 йилда бу кўрсаткич 76 фоизни ташкил этди. Умуман, тергов идоралари зиммасига юклатилган жиноий ишларнинг 91 фоизи милиция терговчилари ва дастлабки суриштирувни олиб борувчи ходимлар қўлидан ўтади.

— Ҳозирги бирмунча мураккаб ижтимоий-сиёсий шароитларда тергов идораси ходимларининг фаолияти ҳақида ҳам тўхталиб ўтсангиз.

— Жиноятчилик, жумладан унинг оғир турлари кўпайиб бораётган ҳозирги шароитда терговчилар жиноят-қидирув, иқтисодий жиноятларга қарши кураш ва милиция хизматининг бошқа ходимлари билан ҳамкорликда иш олиб бормоқдалар. Хуллас, тергов аппарати ички ишлар идораларининг таркибида бўлиши ана шу ҳамкорликдаги самарадорликни таъминлашга, тергов ишларини олиб бориш ва жиноятчиларни фош қилишда милициянинг барча моддий-техникавий базасидан фойдаланишга, зарур ҳолларда оператив-тергов ишларига бошқа хизмат ходимларини жалб этишга кўп жиҳатдан кўмаклашмоқда. Айни пайтда шуни ҳам таъкидлаш керакки, тергов аппаратининг ходимлари жойларда қонунчиликни тарғиб қилишда, жиноятни келтириб чиқарадиган сабабларни ўрганиш ва бартараф этиш йўли билан жиноятларнинг олдини олишда фаол иштирок этмоқдалар. Улар ички ишлар идоралари бошқа хизматларининг ходимларига ҳам ўз имкониятлари даражасида кўмаклашиб келаяптилар.

— Суҳбатимиз мавзусидан келиб чиқиб, яна бир саволнинг туғилиши табиий: прокуратура ва ички ишлар идораларида терговчилар мустақил равишда иш юритадилар. Уларнинг фаолиятлари нимаси билан фарқланади!

— Дарҳақиқат, прокуратура идоралари терговчилари билан Ички ишлар идораларининг тергов аппарати фаолиятида асосан қандай фарқлар мавжудлиги кўпчиликни ўйлантириши мумкин. Бу борада шуни айтишим жоизки, ички ишлар идораларидаги терговчиларнинг иш ҳажми кенгроқ ҳамда кўпгина жиноят ишлари бўйича тергов ва тезкор суриштирув ишларини олиб боришлари, моддий техника базаси билан прокуратура терговчиларидан фарқланади. Умуман, жиноят процессуал мажмуида қайси турдаги жиноятларни қайси тергов органи тергов қилиши аниқ кўрсатилган. Қонун томонидан милиция тергов идораларига фуқароларнинг ҳамда давлат, жамоат ташкилотларининг мулкини ўғирлаш, талон-тарож қилиш, босқинчилик йўли билан қўлга киритиш, қасддан тан жароҳати етказиш, айрим турдаги хўжалик жиноятларини, жамоат хавфсизлигига қарши қаратилган жиноятлар ва шу каби жиноий ишларни тергов қилиш юклатилган.

Терговнинг бошлиғи — милиция органининг раҳбари ҳисобланади. У турли хизматдаги милиция ходимларига шунчаки талаб, илтимос эмас, буйруқ бера олиши ва ўз вақтида бажарилмагани учун тегишли чора кўриши ҳам мумкин. Шу боисдан, ички ишлар идораларида тергов иши тез ва сифатли амалга оширилади.

Шундай бўлсада, жиноятчиликка қарши кураш, жамоат тартибини муҳофаза қилиш, марказий ҳокимият идораларининг қарорларини ҳаётга тадбиқ этиш вазифаларини муваффақиятли бажариш энг аввало милицияда ишлаётган кишиларга, уларнинг сиёсий онги, касбий тайёргарликларига боғлиқ. Кадрларни танлаш, жой-жойига қўйиш ва тарбиялаш, улар ўз бурчларини қандай бажараётганларини вақти-вақти билан текшириб туриш муҳим вазифалардан биридир. Ҳозирги кунда Республикамиз Президенти Ислом Каримов томонидан Ички ишлар идоралари моддий-техника базасини мустаҳкамлашга, ходимларнинг моддий таъминот даражасини оширишга қаратилаётган эътибор албатта кадрларни танлаш ва жой-жойига қўйиш, бинобарин, Ички ишлар идоралари фаолиятини кучайтиришда катта аҳамият касб этаётганини таъкидлаб ўтиш жоиз. Бундай ғамхўрликнинг натижасида Тошкент шаҳрида оператив вазият барқарорлашиб бораяпти ва бунда терговчиларимизнинг ҳам муносиб ҳиссалари бор.

— Ички ишлар идораларининг, жумладан тергов соҳасининг олдида турган вазифалар, уларнинг келгусидаги иш йўналишлари ҳақида қандай фикрдасиз!

— Айни вақтда тергов хизмати ходимларининг олдида катта вазифалар турибди. Уни амалга ошириш учун хорижий мамлакатлар билан ҳуқуқни муҳофаза қилиш идоралари ўртасида ўзаро ҳамкорлик йўлга қўйилмоқда. Жиноятчиликка қарши курашда ва фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини ишончли ҳимоя қилишни таъминлашда куч-ғайратни бирлаштириш муҳим омиллардан бири ҳисобланади. 1992 йилнинг апрелида Олмаота шаҳрида ва ўша йилнинг сентябрида Киев шаҳрида Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги Ички ишлар вазирлари ўртасидаги учрашувлар катта аҳамиятга эга бўлди. Туркия, Франция, Германия ва Хитой Халқ Республикалари билан ўрнатилган алоқалар ҳам ўзаро тажриба алмашиниб, изланишда иш юритишга ижобий таъсир этмоқда.

Терговчилар оқни-оққа, қорани қорага ажратадиган, инсон тақдири билан иш кўриб ҳақиқатни, адолатни юзага чиқарадиган кишилар бўлишгани учун ҳуқуқий давлатни қуриш борасида уларнинг зиммаларида келгусида жуда катта вазифалар турибди.

Шуниси қувонарлики, ҳозир ҳуқуқий тадбирларни амалга ошириш милиция фаолиятининг асосий йўналишига айланди, бу ишда Ички ишлар идораларининг барча хизматлари иштирок этмоқда. Содир бўлган ҳар бир жиноят атрофлича ўрганилиб, сабаблари аниқланмоқда, камчиликларга йўл қўйган идора ходимлари ва алоҳида шахсларга нисбатан зарур чоралар кўриш учун тақдимномалар тайёрланиб, тегишли ташкилот, иш жойларига юборилмоқда. Бундан кўзлаган мақсадимиз, жиноятни фош этиш, қонунбузарларни тегишли жазога тортишдан кўра аввал унинг олдини олишдир. Халқимизнинг осойишта ҳаёт кечиришини таъминлаш ва ҳақиқатни, адолатни қарор топтириш муқаддас бурчимиздир.

Суҳбатдош
Дилшод ИСРОИЛОВ.

Хоҳ ишонинг, хоҳ...

ЧАҚИРИЛМАГАН «МЕҲМОН»

БУ ВОҚЕА Гвинеянинг пойтахти Конакри шаҳрида бўлиб ўтди. Ишдан ҳориб-чарчаб келиб ўзининг кулбасида тинчгина ухлаб ётган Мамади Умару Туре ғалати шовқин-сурондан уйғониб кетди. Эътибор бериб қараса хонада юрган шарпа ўзининг хотини эмас. Мамади қўлига сўйил олиб бор кучи билан келгиндининг бошига боплаб туширди. Шу билан хотиржам тортиб яна оромга берилмоқчи эди, бўлмади. Ҳеч қанча фурсат ўтмай дарчадан иккинчи чақирилмаган «меҳмон»нинг боши кўринганда у ҳайратдан ёқа ушлади. Чамаси у шериги чиқавермагач «хабар олишга» кираётган бўлса керак.

Буёғи нима бўлди дерсиз? Мамади иккинчи, учинчи бешинчи, ... тўртинчи ... ор меҳмонларни ҳам яхшилаб чўзилтиргач, оҳистагина учта жасадни ҳовлига чиқариб қўйди. Кейин уйқуни келган жойидан давом эттирди. Тонг отгандан кейин марди-майдон Мамади бир нарсани қаттиқ ўйлади: ўғрилар унинг ғарибгина кулбасидан нима ўғирламоқчи бўлишган экан?

«Баттар бўлсин»— қўшнилар бир овоздан шундай дейишди. Уларнинг бу сўзига Гвинеядаги кўплаб одамлар қўшилади. Ҳатто ҳокимият ҳам ўғриларга ортиқча такаллуф кўрсатмайди. Ҳар нима қилганда ҳам Мамади Умару Туре салкам Гвинея қаҳрамонига айланиб қолганди.

БОШҚОТИРМА— ОМАД ДЕМАК

КИМДИР техникага, кимдир машинага, кимдир уй қуришга ишқибоз. Улар шу ишқибозлиги туфайли кашфиётлар қилишади, бойиб кетишади ва ҳоказо. Бошқотирма — кроссвордлар 30 ёшли жанубий африкалик Соломон Фузанининг тақдирини тубдан ўзгартириб юборди. Транскейлик қопқора бу қоровулнинг омади келди. У Йоханнесбург шаҳрида чиқадиган «Санди Таймс» газетаси ўтказган танловларда, кроссворд ечимида ғолиб чиқди. Қуруққа эмас, албатта: ваъда қилинган чорак миллион ранд (90 минг доллар)ни қуртдек қилиб санаб олди. Соломонга бу пуллар жуда керак эди. Чунки саводини подачилик қилиб юрганда чиқазган қоравой ота-онаси ҳамда беш қариндоши билан чорроққина уйда яшайди. Унинг режалари ҳам пулига яраша катта: янги уй қуриш ва машина сотиб олиш.

Биз эса, бирон ишнинг бошини тут, деганда ота-боболаримиз фақат яхшиликни ўйлашганини таъкидлаш ўринли бўлишини эслатмоқчимиз холос.

АСРИЙ МУАММО

КЛЕОПАТРА деган Миср маликаси қора танли бўлганми? Нил соҳилларидаги легионерларнинг Эгей денгизи ёқасидаги ҳудудларни босиб олиши Ғарб тараққиёти бешигини тебратишга олиб келмаганми? Шундай муаммоларни олға сурган мақола «Нью-суик» журналида босилиб чиқди.

Африкалик ва америкалик олимларнинг бутун бир авлоди ушбу муаммо билан шуғулланиб келади. Уларнинг қўлида Европа тараққиёти «қора қитъа»да дунёга келганини тасдиқловчи етарли далиллар тўпланган.

Кейинги йилларда Оксфорд ва Гарвард университетлари тарихчи олимлари ўртасида қадимги Греция эришган улуғворлик ва шуҳратга Миср қандай ҳисса қўшган деган мавзуда яна қаттиқ баҳслар бошланиб кетди. Корнель дорилфунуни профессори Мартин Беркал эса баҳсларни чиройли ҳайкалчалар (масалан Нефертитининг боши) билан тўлдирди.

Чамаси баҳс ҳали анча давом этади чоғи. Лекин бир нарсага эътибор бермоқ керак: чиллаки чиллакини кўриб чумак уради. Маданиятлар ҳам бир-бирига таъсир кўрсатиб ривожланганига шубҳа йўқ.

ОЗИШ МАШҚИ

НЕМИСЛАР борган сари гўштни камроқ истеъмол қилмоқда эканлар. Бу нархнавонинг ошганидан эмас, балки уларнинг ўз саломатлигини ўйлаётганидан. 1991 йилда ҳисоб-китобларга қараганда ҳар бир немис аввалги йилдагига кўра 2,5 килограмм кам гўшт тановул қилган. Шундай қилиб Германияда ҳозир аҳоли жон бошига йилига 65 килограмм гўшт тўғри келади. Наилож, гўшт деб соғлиқдан кечиб бўлмайди.

Тоҳир МАҲКАМОВ.

Муҳаррир
Эркин ЭРНАЗАРОВ.

ТИЖОРАТ ЖАБАРЛАРИ ВА ЭЪЛОНЛАР

ДИҚҚАТ!

СУВ ЙЎЛЛАРИ ВА СУВ ҚУВУРИ ТАРМОҚЛАРИДА ЭҲТИЁТДАН ТАЪМИРЛАШ ИШЛАРИ ОЛИБ БОРИЛИШИ, ШУНИНГДЕК. 1993 ЙИЛ ЁЗГИ МАВСУМДА ИШЛАШГА ТАЙЁРГАРЛИК КЎРИЛИШИ МУНОСАБАТИ БИЛАН

ВОДОКАНАЛ ТРЕСТИ

шаҳар сув қувури абонентларига сув қувури тармоқларида қуйида кўрсатилган муддат ва манзилларда совуқ сув бўлмаслиги ва босим пасайиши тўғрисида

МАЪЛУМ ҚИЛАДИ
12 АПРЕЛЬ СОАТ 9.00 ДАН 13 АПРЕЛЬ СОАТ 9.00 ГАЧА

Юнусобод, Шайхонтоҳур, С. Раҳимов туманларида — СУВ БОСИМИ ПАСАЯДИ;

13 АПРЕЛЬ СОАТ 9.00 ДАН 14 АПРЕЛЬ СОАТ 9.00 ГАЧА

Шайхонтоҳур туманидаги Марказ-12, 14, 15 даҳалари, А. Қодирий, А. Навоий, Пахтакор, Анҳор соҳили, Ўзбекистон кўчаларида — СУВ БОСИМИ ПАСАЯДИ;

Чилонзор туманида — УМУМАН СУВ БОСИМИ ПАСАЯДИ;

Шайхонтоҳур туманидаги Марказ-13 даҳаси, Гвардия полковниги Хўжаев кўчаси, У. Юсупов кўчасининг А. Пўлат кўчасидаги А. Навоий кўчасигача бўлган қисми, Навоий кўчасида —ҚИСМАН СУВ БЎЛМАЙДИ.

13 АПРЕЛЬ СОАТ 9.00 ДАН 14 АПРЕЛЬ СОАТ 21.00 ГАЧА

Акмал Икромов туманидаги Г-9«а», 12, 13, 24-мавзеларда — СУВ БОСИМИ ПАСАЯДИ.

Акмал Икромов туманининг 13-мавзесидаги 1—9, 13, 15, 17-уйлар: 12-мавзесидаги 6«а», 7«а», 15—22, 24, —27, 32—34, 36—38, 40, 41, 43, 45, 49, 51, 53, 56-уйлар; 24-мавзесидаги 2, 3, 5, 8—11, 13—15, 18—23-уйлар; 26-мавзесидаги 1—3, 11, 24—27-уйларда — СУВ БЎЛМАЙДИ;

15 АПРЕЛЬ СОАТ 9.00 ДАН 16 АПРЕЛЬ СОАТ 9.00 ГАЧА

Яккасарой туманидаги Космонавтлар, Ўзбекистон кўчаларининг, Ш. Рашидов шоҳкўчаси чегарасидаги турар жой биноларида, Ўзбекистон кўчасида, Анҳор соҳили, Г. Лопатин кўчасида — СУВ БОСИМИ ПАСАЯДИ;

Миробод туманидаги Апанасенко, Охунбобоев, Лоҳутий, 1 Май кўчаларида — СУВ БОСИМИ ПАСАЯДИ;

Миробод туманидаги Лоҳутий, Ремесленная, Иванов кўчаларида — СУВ БЎЛМАЙДИ.

СУВ БЎЛМАГАН ЖОЙЛАРГА МАХСУС СУВ ТАШИЙДИГАН МАШИНАЛАРДА СУВ ЮБОРИЛАДИ.

Маълумотлар олиш учун телефонлар: 33-15-95, 33-75-95, 56-60-06.

ТОШКЕНТ ШАҲАР ТРАНСПОРТИ ЭКСПЕДИЦИЯСИ

сифатли автотранспорт хизматини кўрсатиш юзасидан
АҲОЛИ ВА ТАШКИЛОТЛАРДАН
қуйидаги телефонлар орқали

ШОШИЛИНЧ БУЮРТМАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ:
96-16-20, 96-19-32.

Юксак малакали ҳайдовчилар ва юк ташувчилар, шунингдек, турли хил юкларни ташишга ихтисослаштирилган автомобиллар Сизнинг ихтиёрингизда бўлади.

Хусусий ва давлат енгил ва юк автомобиллари ҳамда микроавтобусларни таъмирлаш ва уларга техника хизмати кўрсатиш ишларини бажарамиз.

МЕҲНАТ ҲАҚИ — нақд пул билан ёки нақд пулсиз ҳисоб-китоб йўли билан тўланади.

Манзилимиз: Тошкент шаҳри, Аэродром кўчаси, 5-уй,

КОРХОНАЛАР ВА ТАШКИЛОТЛАР РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

ТОШКЕНТ ШАҲРИНИНГ ИСТИҚБОЛНИ БЕЛГИЛАШ ВА СТАТИСТИКА БОШ БОШҚАРМАСИ МАЪЛУМ ҚИЛАДИКИ, № 1КМП шакли бўйича «Ширкатлар, кичик ва хусусий корхоналар фаолияти ҳақида» ҳисобот топшириш муддати ҳисобот чораги кварталидан кейинги ойнинг 10-кунига белгиланган.

Ҳисобот бланкалари ташкилот жойлашган район ҳокимиятидан олинади ва тайёр ҳисобот ҳам ўша ерга топширилади.

ҲИСОБОТЛАРНИ ЎЗ ВАҚТИДА ТОПШИРИШНИ ТАЪМИНЛАШНИ ИЛТИМОС ҚИЛАМИЗ.

Телефонлар: 33-72-22. 33-35-00, 33-14-61 33-34-54. 33-32-11, 33-67-05.

ТОШКЕНТ ШАҲРИНИНГ ИСТИҚБОЛНИ БЕЛГИЛАШ ВА СТАТИСТИКА БОШ БОШҚАРМАСИ.

Тошкент булка-кондитерлик комбинати касаба қўмитасининг йўқолган

ДУМАЛОҚ МУҲРИ ВА ШТАМПИ БЕКОР ҚИЛИНАДИ

СОТИЛАДИ

⊙ Яккасарой туманининг Осипенко кўчасидаги 13 «а» ҳовли участкаси сотилади. Ҳамидулла Шосултоновга мурожаат қилинг.

⊙ Цемент ва шлак қоришмасидан тайёрланадиган йирик ғиштларни чиқарадиган ўзиюрар қурилма ва пианино сотилади. Телефон: 47-56-49.

Тошкент шаҳар халқ таълими Бош бошқармаси, Юнусобод тумани халқ таълими бўлими жамоалари бошланғич ҳарбий таълим бўйича услубчиси, подполковник

Мидхат Бикмухаметович ЗАЙНУЛИНнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қиладилар.

Миробод тумани ошхоналар тресті жамоаси 1-қаҳвахонанинг ҳисобга олиш-назорат гуруҳи бошлиғи М. П. Юсуповага отаси

Пўлат ЮСУПОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

«Умид» савдо ишлаб-чиқариш акционерлик жамияти жамоаси идора режа-иқтисод бўлимининг иқтисодчиси

Дамира Мирзаевна ИБРОҲИМОВАнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳуманинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

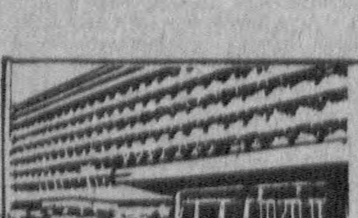

МУАССИСЛАР: Халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши ва «Тошкент оқшоми» журналистларининг жамоаси

Тошкент оқшоми

Газета Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот комитетида рўйхатга олинган. Рўйхат сони — 000101.

Шанба ва якшанбадан ташқари ҳар куни ўзбек тилида чиқади.

ТЕЛЕФОНЛАР: хатлар — 33-29-70; эълон ва тижорат хабарларини жойлаштириш масалалари бўйича 32-81-42, 32-55-34, 33-56-67.

Эълонлар ва тижорат хабарлари аниқ ва тўғрилиги учун жавобгарлик уларни берган ташкилот ва шахслар зиммасидадир.

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700000, ГСП, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32-уй. Буюртма Г—173. 19899 нусхада босилди, ҳажми — 2 босма табоқ. Офсет усулида босилган, Қоғоз бичими А—2. Нашр кўрсаткичи 64690.

■ Босмага бериш вақти 11.30

■ Босмага берилди 11.50. Ўзбекистон Республикаси Президенти Маҳкамасининг Ишлар бошқармаси ҳузуридаги «Шарқ» нашриёт-матбаа концерни. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй. 1 2 3 4 5 6